

Βρυξέλλες, 21 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15692/23

COMPET 1148
IND 616
MI 1013

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	19 Οκτωβρίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 632 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ COSME Πρόγραμμα 2014-2020 για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις ΜΜΕ Έκθεση παρακολούθησης 2020

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 632 final.

σνημμ.: COM(2023) 632 final

Βρυξέλλες, 19.10.2023
COM(2023) 632 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

COSME

Πρόγραμμα 2014-2020 για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις ΜΜΕ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	2
2. Δραστηριότητες και αποτελέσματα του 2020	4
2.1 Ειδικός στόχος Α: πρόσβαση σε χρηματοδότηση.....	4
Ο μηχανισμός μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη (EFG) του προγράμματος COSME	5
Ο μηχανισμός εγγύησης δανείων του προγράμματος COSME.....	6
Συνοδευτικά μέτρα (έρευνες, εργαλεία πληροφόρησης, υλικό επικοινωνίας και εκδηλώσεις)	6
2.2 Ειδικός στόχος Β: πρόσβαση στις αγορές.....	6
Το δίκτυο «Enterprise Europe Network»	7
Διεθνή γραφεία υποστήριξης των ΜΜΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας (Κίνα, Νοτιοανατολική Ασία, Λατινική Αμερική και Ινδία)	8
Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ–Ιαπωνίας.....	8
Δημόσιες συμβάσεις	9
2.3 Ειδικός στόχος Γ: βελτίωση του πλαισίου προϋποθέσεων και της ανταγωνιστικότητας	9
Συνεργατικοί σχηματισμοί	9
Απεσταλμένοι για τις ΜΜΕ, συνέλευση των ΜΜΕ και διαδικτυακό σεμινάριο εξειδίκευσης στο Web Summit της Λισαβόνας	11
EU Open for Business — Μια νέα πυξίδα για τις ΜΜΕ	11
2.4 Ειδικός στόχος Δ: προώθηση της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής νοοτροπίας.....	11
3. Μέτρα στήριξης και διοικητικές δαπάνες	12
4. Συμβολή στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ψηφιοποίηση και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.....	13
5. Συμπεράσματα.....	14
Παράρτημα 1 — Εκτέλεση του προϋπολογισμού του προγράμματος COSME για το 2020 ..	18
Παράρτημα 2 — Πληροφορίες ανά χώρα	20
Παράρτημα 3 — Παραδείγματα έργων και επιτυχημένα εγχειρήματα	25
Παράρτημα 4 — Συμβολή στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα, τη βιωσιμότητα, την ψηφιοποίηση και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.....	28

1. Εισαγωγή

Το COSME είναι ένα πρόγραμμα της ΕΕ που αποβλέπει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)¹. Το πρόγραμμα COSME προσθέτει αξία, καθώς ρυθμίζει διακρατικά ζητήματα και αδυναμίες της αγοράς μέσω τεσσάρων ειδικών στόχων:

1. βελτίωση της **πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση** με τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου και δανείων (τουλάχιστον 60 % του συνολικού κονδυλίου για τα έτη 2014-2020)·
2. βελτίωση της **πρόσβασης στις αγορές**, εντός και εκτός της ΕΕ (21,5 %)·
3. βελτίωση του **πλαισίου προϋποθέσεων και της ανταγωνιστικότητας** για τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ (11 %)·
4. προώθηση της **επιχειρηματικότητας** (2,5 %).

Στο πλαίσιο του προγράμματος COSME δόθηκε επίσης προσοχή σε άλλες προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»², όπως η παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ ώστε να επωφεληθούν από την καινοτομία, η πρόσβαση σε δεξιότητες και κατάρτιση, καθώς και ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι ΜΜΕ στην κοινωνική συνοχή (μέσω στήριξης της κοινωνικής οικονομίας και των νέων και γυναικών επιχειρηματιών).

Έχουν αναπτυχθεί πολλές **συνέργειες μεταξύ του COSME και άλλων προγραμμάτων της ΕΕ που αφορούν τις ΜΜΕ**. Ένα παράδειγμα είναι τα χρηματοδοτικά μέσα του COSME που λειτούργησαν σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)³ και τα χρηματοδοτικά μέσα του προγράμματος «Ορίζων 2020»⁴. Το δίκτυο «Enterprise Europe Network» έχει αναπτύξει συνέργειες με διάφορα προγράμματα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος «Ορίζων 2020», για την παροχή υπηρεσιών και για την κατάρτιση του δικτύου. Υπάρχει επίσης καλή συνεργασία μεταξύ των διεθνών γραφείων υποστήριξης σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) και των γραφείων υποστήριξης σε θέματα ΔΙ που υποστηρίζονται στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της ΕΕ.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1287/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (COSME) (2014-2020) και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1639/2006/ΕΚ (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 33).

² Η «Ευρώπη 2020 – Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010. Βλ.: <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/6a915e39-0aab-491c-8881-147ec91fe88a>

³ Ο μηχανισμός εγγύησης δανείων (LGF, Loan Guarantee Facility) του COSME έχει συμπληρωθεί αρκετές φορές από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι πόροι που ήταν διαθέσιμοι στο πλαίσιο του μηχανισμού LGF του COSME δεν επαρκούσαν για την κάλυψη της ζήτησης της αγοράς για χρηματοδότηση των ΜΜΕ (δηλαδή για το σύνολο των αιτήσεων που έλαβαν οι ενδιαμέσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων). Οι πόροι του μηχανισμού μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη (EFG, Equity Facility for Growth) του COSME χρησιμοποιούνται για επενδύσεις μόνο μετά την απορρόφηση της διαθέσιμης επενδυτικής ικανότητας του σκέλους επέκτασης και ανάπτυξης στο πλαίσιο του μέσου μετοχικού κεφαλαίου του ΕΤΣΕ.

⁴ Ο μηχανισμός εγγύησης δανείων (LGF) του COSME αποτελεί μέρος του ενιαίου χρηματοδοτικού μέσου της ΕΕ για τη δανειοδότηση της ανάπτυξης και της έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) των επιχειρήσεων της ΕΕ, μαζί με τον μηχανισμό εγγύησης υπέρ των ΜΜΕ InnovFin, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020». Ο μηχανισμός μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη (EFG) του COSME αποτελεί μέρος του ενιαίου χρηματοδοτικού μέσου μετοχικού κεφαλαίου της ΕΕ για την ανάπτυξη και την έρευνα και καινοτομία (Ε&Κ) των επιχειρήσεων της ΕΕ, μαζί με τον μηχανισμό μετοχικού κεφαλαίου αρχικού σταδίου του προγράμματος «Ορίζων 2020» (μηχανισμός «InnovFin – Επιχειρηματικά κεφάλαια για ΜΜΕ»).

Ένα άλλο παράδειγμα είναι το εργαλείο παρακολούθησης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των «Πρωτοβουλιών για ένα δομημένο περιβάλλον», το οποίο διευκολύνει την παρακολούθηση των κατασκευαστικών δράσεων στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Το πρόγραμμα εργασίας του 2020 σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή μίας από τις κύριες συστάσεις που απορρέουν από την ενδιάμεση αξιολόγηση⁵ του προγράμματος COSME: την ανάγκη εστίασης σε ευρύτερα στρατηγικά μέτρα, διατηρώντας παράλληλα έναν βαθμό ευελιξίας ως προς το πρόγραμμα για τη δοκιμή νέων ιδεών. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του 2020 υποστηρίζονται αρκετές μεγαλύτερες δράσεις για τους συνεργατικούς σχηματισμούς.

Εκτός από τα 27⁶ κράτη μέλη της ΕΕ, το 2020 συμμετείχαν στο πρόγραμμα COSME και οι εξής χώρες: Αλβανία, Αρμενία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Κόσοβο⁷, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Ουκρανία⁸, Σερβία και Τουρκία.

Στην παρούσα έκθεση παρέχεται επισκόπηση της υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος COSME που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2020, όπως απαιτείται από τον κανονισμό για το πρόγραμμα COSME. Καλύπτονται επίσης μέτρα στήριξης της πολιτικής για τις ΜΜΕ και σχετικές διοικητικές δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό του 2020. Πρόκειται για την τελευταία επίσημη έκθεση παρακολούθησης για το πρόγραμμα COSME, αλλά η εσωτερική παρακολούθηση των υπό εξέλιξη δράσεων θα συνεχιστεί. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τη γενική εφαρμογή του προγράμματος COSME. Ανέθεσε τη διαχείριση των χρηματοδοτικών μέσων (στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 1) στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ). Τα μέτρα στο πλαίσιο των ειδικών στόχων 2, 3 και 4 του προγράμματος ανατέθηκαν κυρίως στον Εκτελεστικό Οργανισμό για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (EASME)⁹. Ορισμένες δραστηριότητες ανάλυσης και συγκριτικής αξιολόγησης τελούσαν επίσης έμμεσα υπό τη διαχείριση διεθνών οργανισμών.

Πολλά έργα του εν λόγω οικονομικού έτους επηρεάστηκαν σε κάποιο βαθμό από την **κρίση λόγω της COVID-19**. Έργα που περιλάμβαναν εκδηλώσεις και συνεργασία δια ζώσης στράφηκαν σε διαύλους διαδικτυακής επικοινωνίας, όπου ήταν δυνατόν, και ορισμένες εκδηλώσεις και δραστηριότητες ακυρώθηκαν ή αναβλήθηκαν¹⁰. Σε πολλές περιπτώσεις, η

⁵ <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/a7255ab4-a9d2-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>

⁶ Το Ηνωμένο Βασίλειο έπαψε να είναι κράτος μέλος της ΕΕ από την 31η Ιανουαρίου 2020. Οι δικαιούχοι του Ηνωμένου Βασιλείου που συμμετείχαν σε δράσεις χρηματοδοτούμενες από τον προϋπολογισμό της ΕΕ του 2019 ή προηγούμενων ετών συνέχισαν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα έως το τέλος των εν λόγω δράσεων και τους επετράπη να συμμετάσχουν στο COSME έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (31 Δεκεμβρίου 2020).

⁷ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

⁸ Στην παρούσα έκθεση παρέχονται ορισμένες πληροφορίες ανά χώρα για δράσεις που εξασφάλιζαν ευρεία γεωγραφική κάλυψη των δικαιούχων. Γενικά, τα κριτήρια επιλογής για τις επιχορηγήσεις και τις δράσεις για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων του προγράμματος COSME επικεντρώνονταν σε μη γεωγραφικά κριτήρια, όπως η συμμόρφωση με τους στόχους της δράσης και η ποιότητα των προτάσεων/προσφορών. Η ευρωπαϊκή διάσταση ήταν επίσης σημαντική. Οι περισσότερες δράσεις του προγράμματος COSME δεν διέθεταν επαρκή προϋπολογισμό ώστε να παράσχουν ευρεία γεωγραφική κάλυψη των επιλέξιμων χωρών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, δεν υπάρχουν πληροφορίες ανά χώρα στην παρούσα έκθεση.

⁹ Από την 1η Απριλίου 2021 ο οργανισμός αυτός είναι γνωστός ως «Εκτελεστικός Οργανισμός για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας και τις ΜΜΕ (EISMEA)». Η προηγούμενη ονομασία EASME χρησιμοποιείται σε ολόκληρη την παρούσα έκθεση.

¹⁰ Για παράδειγμα, η απονομή του τίτλου της «Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Έξυπνου Τουρισμού» για το 2021 ακυρώθηκε, καθώς η κριτική επιτροπή δεν μπόρεσε να συνεδριάσει όπως είχε προγραμματιστεί. Αρκετές

μετάβαση σε εικονικές εκδηλώσεις λειτούργησε ικανοποιητικά και συνεχίστηκε σε μελλοντικές δράσεις. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, με τις διαδικτυακές εκδηλώσεις και τους διαύλους διαδικτυακής επικοινωνίας περιορίστηκε η βαθύτερη συνεργασία¹¹.

2. Δραστηριότητες και αποτελέσματα του 2020

Ο συνολικός προγραμματισμένος προϋπολογισμός για το πρόγραμμα COSME την περίοδο 2014-2020 (7 έτη) ήταν 2,3 δισ. EUR, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών δαπανών. Οι χρηματοδοτικές δεσμεύσεις προγραμματίστηκε να αυξηθούν προοδευτικά έως το 2020, το οποίο ήταν το τελευταίο έτος του προγράμματος. Για κάθε έτος η Επιτροπή όριζε ετήσιο πρόγραμμα εργασίας με συνοδευτικά μέτρα στήριξης.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος COSME εκτελούνταν μέσω τεσσάρων γραμμών του προϋπολογισμού με πιστώσεις που καθορίζονταν στην αντίστοιχη αναθεωρημένη απόφαση χρηματοδότησης για το 2020¹² και την απόφαση χρηματοδότησης για μέτρα στήριξης¹³. Μετά την προσθήκη συνεισφορών από τρίτες χώρες, αχρησιμοποίητων πιστώσεων από την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού και διαφόρων μεταφορών, ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για το 2020 αποτελούνταν από τα εξής:

- α) γραμμή του προϋπολογισμού 02 01 04 01 για διοικητικές δαπάνες: 3 619 046 EUR·
- β) γραμμή του προϋπολογισμού 02 01 06 01 για τη λειτουργία του οργανισμού EASME: 10 330 544 EUR·
- γ) γραμμή του προϋπολογισμού 02 02 01 για το σύνολο των λοιπών επιχειρησιακών δαπανών: 136 538 959 EUR·
- δ) γραμμή του προϋπολογισμού 02 02 02 για τις επιχειρησιακές δαπάνες με σκοπό την πρόσβαση σε χρηματοδότηση: 290 041 750 EUR.

Στην απόφαση χρηματοδότησης για τα μέτρα στήριξης προβλεπόταν συνεισφορά ύψους 8 000 000 EUR, η οποία περιλαμβανόταν στη γραμμή 02 02 01 του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2020.

Κατά μέσο όρο, το 25 % των δραστηριοτήτων του προγράμματος COSME ανατέθηκαν στον EASME¹⁴. Η εφαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων ανατέθηκε στο ETE (βλ. κατωτέρω).

Ο ετήσιος προϋπολογισμός για το πρόγραμμα COSME το 2020 ανήλθε σε 440 530 299 EUR. Συνολικά, δεσμεύτηκε το 99 % του προϋπολογισμού αυτού, και το ποσοστό εκτέλεσης των πληρωμών ήταν, κατά μέσο όρο, 98 %.

2.1 Ειδικός στόχος Α: πρόσβαση σε χρηματοδότηση

Στον κανονισμό για το πρόγραμμα COSME οριζόταν ότι τουλάχιστον το 60 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος θα έπρεπε να διατεθεί στα χρηματοδοτικά μέσα για την περίοδο 2014-2020. Δεσμεύτηκαν 1,6 δισ. EUR συνολικά για τα χρηματοδοτικά μέσα για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, ποσό που

εκδηλώσεις στη Νοτιοανατολική Ασία, συμπεριλαμβανομένης μιας εκδήλωσης για την ανάπτυξη επαφών μεταξύ συνεργατικών σχηματισμών στη Σιγκαπούρη, αναβλήθηκαν λόγω των ιδιαίτερα αυστηρών υγειονομικών/ταξιδιωτικών περιορισμών.

¹¹ Για παράδειγμα, οι ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας πέτυχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα, αλλά τα ενδιαφερόμενα μέρη ανέφεραν ότι οι εικονικές εκδηλώσεις περιορίσαν την ποιότητα / το βάθος της συνεργασίας.

¹² C(2020) 7044 final: [DocsRoom — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

¹³ C(2020) 6322 final: [DocsRoom — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

¹⁴ SEC(2013) 493 final: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493(01)).

υπερβαίνει ελαφρώς το 60 % του συνολικού προϋπολογισμού για το πρόγραμμα COSME.

Το 2020 δεσμεύτηκαν 290 041 750 EUR για τα χρηματοδοτικά μέσα και τα συνοδευτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής κρατών της ΕΖΕΣ και άλλων τρίτων χωρών.

Δεσμεύτηκαν 275 952 802 EUR για τον μηχανισμό εγγύησης δανείων (LGF) και 13 100 000 EUR για τον μηχανισμό μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη (EFG). Το συνολικό ποσό αντιστοιχεί στο 66 % του προϋπολογισμού του προγράμματος COSME για το 2020.

Ο μηχανισμός μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη (EFG) του προγράμματος COSME

Ο μηχανισμός EFG του προγράμματος COSME χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που παρέχουν επιχειρηματικά κεφάλαια και ενδιάμεση χρηματοδότηση σε ΜΜΕ οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της επέκτασης και της ανάπτυξης. Το συνολικό ποσό που δεσμεύτηκε για τον μηχανισμό EFG στον προϋπολογισμό του 2020 ανήλθε σε 13,1 εκατ. EUR. Στο τέλος του 2021 είχαν υπογραφεί συνολικά 23 συμφωνίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του μηχανισμού EFG του COSME¹⁵ και η συνολική συνεισφορά της ΕΕ που δεσμεύτηκε για ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στον προϋπολογισμό του προγράμματος COSME για την περίοδο 2014-2020 ανήλθε σε 323 εκατ. EUR. Στο πλαίσιο των συμφωνιών αυτών, ο μηχανισμός EFG του COSME συνέβαλε στην παροχή επενδύσεων ύψους 2,6 δισ. EUR^{16 17} σε 346 επιλέξιμες ΜΜΕ στο στάδιο της επέκτασης και της ανάπτυξής τους, με αποτέλεσμα συνολικές επενδύσεις που εκτιμώνται σε 4,9 δισ. EUR.

Έως το τέλος του 2021 από τις συνολικές επενδύσεις ύψους 2,6 δισ. EUR που διατέθηκαν σε 28 χώρες από τον προϋπολογισμό του προγράμματος COSME για την περίοδο 2014-2020, το 25 % είχε επενδυθεί στη Γερμανία, ακολουθούμενο από 19 % στη Γαλλία και 15 % στο Ηνωμένο Βασίλειο.

¹⁵ Από τις συμφωνίες αυτές, οι 16 αφορούσαν τη θέσπιση κονδυλίων για το στάδιο ανάπτυξης και επέκτασης και οι άλλες 7 αφορούσαν κονδύλια πολλαπλών σταδίων σε συνδυασμό με τον μηχανισμό μετοχικού κεφαλαίου InnovFin για το αρχικό στάδιο, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020».

¹⁶ Το ΕΤαΕ πραγματοποιεί επενδύσεις σε ιδιωτικά ενδιάμεσα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου, τα οποία πραγματοποιούν επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου σε ΜΜΕ. Δεδομένου ότι το ΕΤαΕ έχει λάβει εντολή να πραγματοποιεί επενδύσεις μαζί με άλλους επενδυτές οι οποίοι επενδύουν επίσης σε τέτοια ταμεία επί ίσοις όροις, η χρηματοδοτική συνεισφορά της ΕΕ από το πρόγραμμα COSME ενεργοποιεί τη διαθεσιμότητα πρόσθετης επενδυτικής χρηματοδότησης στο εν λόγω ταμείο επιχειρηματικού κεφαλαίου. Τα 2,6 δισ. EUR που κινητοποιήθηκαν είναι η συνολική χρηματοδότηση που διατέθηκε στα ταμεία κινδύνου στα οποία επένδυσε το ΕΤαΕ. Επίσης, οι επενδύσεις αυτές είχαν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, με την ενθάρρυνση πρόσθετων επενδύσεων. Το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα εκτιμάται με βάση μια μεθοδολογία των ΕΤαΕ-ΕΤΣΕ για τον υπολογισμό του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος όσον αφορά τα μετοχικά κεφάλαια (π.χ. κινητοποίηση επενδύσεων ύψους 1,9 EUR με την κινητοποίηση χρηματοδότησης ύψους 1 EUR) και βάσει αυτής προκύπτει το ποσό κινητοποίησης επενδύσεων των 4,9 δισ. EUR.

¹⁷ Ο κανονισμός για το πρόγραμμα COSME προβλέπει επενδύσεις που κυμαίνονται μεταξύ 2,6 δισ. EUR και 3,9 δισ. EUR σε 360 έως 540 ΜΜΕ. Οι επενδύσεις ύψους 2,6 δισ. EUR πραγματοποιήθηκαν σε 346 ΜΜΕ έως το 2021 και ο μηχανισμός EFG του COSME προβλέπεται να διαρκέσει έως την εκκαθάριση των τελικών πράξεων, π.χ. έως τις 31 Δεκεμβρίου 2034. Κατά την υλοποίηση των στόχων ελήφθησαν υπόψη οι ιδιαίτερες προκλήσεις της εφαρμογής του εν λόγω χρηματοδοτικού μέσου. Αυτές ήταν οι εξής: i) η προτεραιότητα των πράξεων σε τρίτες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα COSME και το γεγονός ότι η ζήτηση επενδύσεων είναι χαμηλότερη στις χώρες αυτές· και ii) ο χρόνος που απαιτείται για την υπογραφή συμφωνιών με τα ταμεία, κάτι που απαιτεί πρώτα την ολοκλήρωση πολύπλοκων διαδικασιών δέουσας επιμέλειας και άντλησης κεφαλαίων.

Ο μηχανισμός EFG του προγράμματος COSME συνέβαλε επίσης στο πρόγραμμα πανευρωπαϊκών οργανισμών επενδύσεων σε μερίδια άλλων οργανισμών επιχειρηματικού κεφαλαίου (VentureEU), το οποίο δρομολογήθηκε το 2017 για τη μείωση των συμφορήσεων στον τομέα της χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων στην ΕΕ.

Ο μηχανισμός εγγύησης δανείων του προγράμματος COSME

Λόγω της συνεχούς υψηλής ζήτησης στην αγορά, το διαθέσιμο δημοσιονομικό κονδύλιο του μηχανισμού LGF του COSME (που υπερβαίνει τα 1,2 δισ. EUR για την περίοδο 2014-2020) αυξήθηκε με αρκετές συμπληρωματικές ενισχύσεις από το σκέλος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) για τις ΜΜΕ. Το σύνολο των συμπληρωματικών ενισχύσεων ανήλθε σε σχεδόν 1,5 δισ. EUR για την περίοδο 2014-2022. Αυτό σήμαινε ότι θα μπορούσε να συνεχιστεί η ταχεία ανάπτυξη εγγυημένης από την ΕΕ χρηματοδότησης των συναλλαγών των ΜΜΕ οι οποίες παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο. Με τη συμπληρωματική ενίσχυση του ΕΤΣΕ στηρίχθηκαν συναλλαγές που σχετίζονταν με τη συνέχιση του πιλοτικού προγράμματος ψηφιοποίησης το οποίο ξεκίνησε το 2019 για να δοθεί η δυνατότητα στους ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να παρέχουν στις ΜΜΕ ευρύτερη και πιο ολοκληρωμένη δανειακή στήριξη με σκοπό τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Με την εν λόγω συμπληρωματική ενίσχυση στηρίχθηκε επίσης η αντιμετώπιση της έξαρσης της νόσου COVID-19 και των οικονομικών επιπτώσεών της το 2020 και μετέπειτα.

Έως το τέλος του 2021 είχαν υπογραφεί 154 συμφωνίες (αντ-) εγγύησης με 128 ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (αναπτυξιακά ιδρύματα, εταιρείες εγγυήσεων, εμπορικές τράπεζες και εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης). Βάσει των συμφωνιών αυτών, η συνεισφορά της ΕΕ ανήλθε σε σχεδόν 2,6 δισ. EUR, εκ των οποίων 2,5 δισ. EUR προήλθαν από συνδυασμένους πόρους COSME/ΕΤΣΕ.

Στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών, ο μηχανισμός LGF του COSME παρείχε εγγυήσεις και αντεγγυήσεις σε ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σε 33 χώρες (26 κράτη μέλη και 7 άλλες χώρες οι οποίες συμμετέχουν στο COSME). Κατ' αυτόν τον τρόπο υποστηρίχθηκε η παροχή χρηματοδοτικής στήριξης ύψους 50 δισ. EUR σε περισσότερες από 800 000 ΜΜΕ στις εν λόγω χώρες (βλ. παράρτημα 2).

Συνοδευτικά μέτρα (έρευνες, εργαλεία πληροφόρησης, υλικό επικοινωνίας και εκδηλώσεις)

Δεσμεύτηκαν συνολικά 0,8 εκατ. EUR για συνοδευτικά μέτρα. Σε αυτά περιλαμβάνονταν δραστηριότητες προώθησης και επικοινωνίας, καθώς και η έρευνα SAFE. Η έρευνα SAFE για την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση συγκεντρώνει πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση, τις χρηματοδοτικές ανάγκες, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και τις προσδοκίες των ΜΜΕ. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη, αναλυτές, την ακαδημαϊκή κοινότητα και άλλους. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν έρευνες σε 17 000 επιχειρήσεις σε 36 χώρες το 2020¹⁸.

2.2 Ειδικός στόχος Β: πρόσβαση στις αγορές

Στον κανονισμό για το πρόγραμμα COSME προβλεπόταν ότι ενδεικτικό ποσό που αντιστοιχεί στο 21,5 % του συνολικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να διατίθεται για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές. Για τον ειδικό αυτό στόχο διατέθηκαν συνολικά 85 εκατ EUR το 2020, ποσό που αντιστοιχεί περίπου

¹⁸ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43872?locale=el>.

στο 19,3 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος COSME για το έτος αυτό.

Το δίκτυο «Enterprise Europe Network»

Το δίκτυο «Enterprise Europe Network» (EEN) παρέχει στις ΜΜΕ υψηλής ποιότητας υποστήριξη για την καινοτομία, τις συνεργασίες και τη διεθνοποίηση, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την ανθεκτικότητα και την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ. **Από τον προϋπολογισμό του προγράμματος COSME για το 2020 συγχρηματοδοτήθηκαν υπηρεσίες του δικτύου EEN οι οποίες παρασχέθηκαν το 2021.** Το δίκτυο ήταν παρόν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ-27, καθώς και σε άλλες χώρες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα COSME¹⁹. Το δίκτυο εξακολούθησε επίσης να αναπτύσσει και να επεκτείνει νέες υπηρεσίες για την υποστήριξη των ΜΜΕ στις προσπάθειές τους να ψηφιοποιηθούν και να καταστούν βιώσιμες. Δεδομένου ότι η κρίση της νόσου COVID-19 συνέχισε να επηρεάζει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, το δίκτυο EEN απέδειξε την ικανότητά του να προσαρμόζει τις υπηρεσίες του ώστε να βοηθά τις ΜΜΕ να αντιμετωπίζουν νέες προκλήσεις και ευκαιρίες. Αυξάνει ολοένα και περισσότερο τη δράση του προκειμένου να βοηθήσει τις ΜΜΕ να αντιμετωπίσουν τις διαταραχές στην αλυσίδα αξίας και να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους.

Αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του δικτύου EEN το 2021 (που συγχρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό του 2020)

- Το δίκτυο EEN παρείχε υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης σε 37 925 ΜΜΕ.
- Οι υπηρεσίες συνεργασιών του δικτύου EEN βοήθησαν πελάτες ΜΜΕ από όλες τις χώρες του δικτύου να συνάψουν πάνω από **2 592** διεθνείς συμφωνίες σύμπραξης με ξένες εταιρείες το 2021.
- Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης του δικτύου EEN βοήθησαν πάνω από 7 000 πελάτες τον χρόνο να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Οι ψηφιακές υπηρεσίες του δικτύου EEN είχαν ως αποδέκτριες πάνω από 20 εκατομμύρια ΜΜΕ.

Στις απαντήσεις τους στην έρευνα ικανοποίησης πελατών του δικτύου EEN το 2021²⁰, το 92 % όσων απάντησαν επιβεβαίωσαν την ικανοποίησή τους από τις υπηρεσίες του EEN.

Υπήρξαν ισχυρές συνέργειες μεταξύ του δικτύου EEN και του προγράμματος «Ορίζων 2020», στο πλαίσιο των οποίων το δίκτυο έλαβε χρηματοδότηση για την παροχή ενός πρόσθετου ειδικά καθορισμένου συνόλου υπηρεσιών καινοτομίας για τις ΜΜΕ (πέραν του πεδίου εφαρμογής των υπηρεσιών του EEN μέσω του προγράμματος COSME)²¹. Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ (ΓΔ GROW) της Επιτροπής και ο EASME συνεργάστηκαν επίσης σε ευρύ φάσμα προγραμμάτων της ΕΕ για τη διαχείριση, τον συντονισμό και την κατάρτιση του δικτύου EEN.

¹⁹ Αλβανία, Αρμενία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Κόσοβο, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Ουκρανία, Σερβία και Τουρκία. Το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε επίσημα από την ΕΕ την 31η Ιανουαρίου 2020. Εξακολούθησε να συμμετέχει σε δράσεις όπως το δίκτυο EEN μέχρι το τέλος του προγράμματος, αλλά δεν συμμετείχε πλέον σε δομές διακυβέρνησης.

²⁰ Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε από τον Απρίλιο του 2021 έως το τέλος Ιουνίου 2021 και έλαβε 2361 απαντήσεις.

²¹ Οι υπηρεσίες αυτές παρείχαν ειδική στήριξη στους δικαιούχους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την υλοποίηση του έργου τους και βοήθησαν ιδίως τις καινοτόμες εταιρείες να ενισχύσουν τις ικανότητές τους στη διαχείριση της καινοτομίας.

Διεθνή γραφεία υποστήριξης των ΜΜΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας (Κίνα, Νοτιοανατολική Ασία, Λατινική Αμερική και Ινδία)

Τα διεθνή γραφεία υποστήριξης των ΜΜΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας υποστηρίζουν τις ΜΜΕ στις προσπάθειές τους να διεθνοποιηθούν, παρέχοντάς τους συμβουλές εμπειρογνομόνων σχετικά με τον τρόπο επιβολής της διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) τους στην Κίνα, τη Νοτιοανατολική Ασία, τη Λατινική Αμερική και την Ινδία ή σε σχέση με αυτές. Τα γραφεία υποστήριξης παρέχουν, μεταξύ άλλων υπηρεσιών, συμβουλές πρώτης γραμμής, κατάρτιση σχετικά με τη χρήση και τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας όσον αφορά αυτές τις αγορές-στόχους, καθώς και υποστήριξη στις ΜΜΕ της ΕΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων ανάπτυξης επαφών που σχετίζονται με τις αγορές-στόχους. Τα γραφεία υποστήριξης συνεργάζονται επίσης με γραφεία υποστήριξης σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας τα οποία χρηματοδοτούνται από άλλα προγράμματα της ΕΕ²². Τα γραφεία υποστήριξης των ΜΜΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας για την Κίνα, τη Νοτιοανατολική Ασία και τη Λατινική Αμερική απάντησαν συνολικά 3 962 ερωτήματα μέσω τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας και διοργάνωσαν 440 συναντήσεις ή διαδικτυακά σεμινάρια κατάρτισης με λίγο περισσότερους από 6 500 συμμετέχοντες. Το γραφείο υποστήριξης των ΜΜΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας για την Ινδία προσέφερε παρόμοιες υπηρεσίες και λειτουργούσε με χωριστή σύμβαση.

Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ–Ιαπωνίας

Το Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ–Ιαπωνίας προωθεί τη βιομηχανική, εμπορική και επενδυτική συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας και συμβάλλει στην οικονομική διπλωματία της ΕΕ έναντι της εν λόγω χώρας. Μια σημαντική υπηρεσία που παρέχει το κέντρο αυτό είναι το «γραφείο υποστήριξης ΣΟΕΣ», το οποίο βοηθά τις εταιρείες της ΕΕ να επωφεληθούν από τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) ΕΕ–Ιαπωνίας²³. Κατά τη διετή περίοδο που υποστηρίχθηκε από τον προϋπολογισμό του COSME για το 2020, το κέντρο διοργάνωσε ευρύ φάσμα διαδικτυακών σεμιναρίων, συμπεριλαμβανομένων 27 διαδικτυακών σεμιναρίων σχετικά με τη ΣΟΕΣ με συνολικά 1 478 συμμετέχοντες, 76 διαδικτυακών σεμιναρίων σχετικά με την Ιαπωνία και τις εξαγωγές στην Ιαπωνία (με συνολικά 2 857 συμμετέχοντες), 11 διαδικτυακών σεμιναρίων σχετικά με τη λιτή παραγωγή (με 502 συμμετέχοντες) και διαδικτυακών σεμιναρίων για βασικά θέματα πολιτικής της ΕΕ. Επιπλέον, εξακολούθησε να διαχειρίζεται το εμβληματικό πρόγραμμα ανταλλαγών Vulcanus στην Ιαπωνία και ένα γραφείο υποστήριξης για τη μεταφορά τεχνολογίας, παρείχε ανάλυση πολιτικής και υπέβαλε 33 εκθέσεις σχετικά με την αγορά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ σχολίασε θετικά τις υπηρεσίες του κέντρου συνεργασίας ΕΕ–Ιαπωνίας, αναφέροντας συγκεκριμένα τη συνέχεια και την προσθετικότητα των υπηρεσιών του, το υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των πελατών και την καλή συνεργασία με το EEN²⁴.

²² Το διεθνές γραφείο υποστήριξης σε θέματα ΔΙ για την Ινδία (COSME), το ευρωπαϊκό γραφείο υποστήριξης σε θέματα ΔΙ («Ορίζων 2020»), το γραφείο υποστήριξης σε θέματα ΔΙ για την Αφρική (Γραφείο διανοητικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και το βασικό πρόγραμμα για θέματα ΔΙ (ΓΔ TRADE), το οποίο αφορά κοινές εκδηλώσεις σχετικά με τη ΔΙ, μοιράζονται έναν ιστότοπο με τα γραφεία υποστήριξης για την Ινδία, την Ευρώπη και την Αφρική, και έχουν συμμετάσχει ως πάροχοι εμπειρογνοσίας για θέματα ΔΙ σε διεθνείς αποστολές του προγράμματος EU Gateway/ Business Avenues (που χρηματοδοτούνται από την πρωτοβουλία εξωτερικής πολιτικής) και σε αποστολές κυκλικής οικονομίας (ΓΔ ENV).

²³ Αρχισε να ισχύει την 1η Φεβρουαρίου 2019. Βλ.: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/japan/eu-japan-agreement/eu-japan-agreement-chapter-chapter_el.

²⁴ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, Ειδική έκθεση 07/2022: Μέσα διεθνοποίησης των ΜΜΕ: πολυάριθμες οι δράσεις στήριξης, όχι όμως πλήρως συνεκτικές και συντονισμένες. Η έκθεση κάλυψε τη δημοσιονομική περίοδο 2014-20.

Δημόσιες συμβάσεις

Ελήφθησαν διάφορα μέτρα για την ενίσχυση των ικανοτήτων των αναθετουσών αρχών και τη δημιουργία νέων ευκαιριών για τις ΜΜΕ ώστε να συμμετέχουν στην παροχή καινοτόμων, βιώσιμων και κυκλικών αγαθών, υπηρεσιών και έργων στον δημόσιο τομέα. Η Πλατφόρμα της Κοινότητας των Δημόσιων Αγοραστών²⁵ που υποστηρίζεται από τον προϋπολογισμό του 2020 τέθηκε σε λειτουργία τον Απρίλιο του 2023. Η πλατφόρμα αυτή στηρίζει τη συνεργασία 10 ομάδων «μεγάλων αγοραστών» για την ανάπτυξη κοινής συλλογής πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες ανάγκες προμηθειών (συμπεριλαμβανομένων της τεχνητής νοημοσύνης και των ηλιακών συλλεκτών). Το **πρόγραμμα συγχρηματοδότησης των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας (ΔΣΚ)** βοηθά τις σημαντικές αναθέτουσες αρχές να αποκτήσουν πολύτιμη πείρα στη σύναψη συμβάσεων καινοτομίας πριν από την κυκλοφορία της στην αγορά μέσω δύο υπό εξέλιξη έργων. Μέσω αυτών οι αρχές καθοδηγούνται κατά τις διάφορες φάσεις προετοιμασίας και εφαρμογής των διαδικασιών για τις ΔΣΚ, καθώς και πιθανών επαναληπτικών δραστηριοτήτων. Ένα από τα έργα αυτά επικεντρώνεται στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.

2.3 Ειδικός στόχος Γ: βελτίωση του πλαισίου προϋποθέσεων και της ανταγωνιστικότητας

Στον κανονισμό για το πρόγραμμα COSME προβλεπόταν ότι ενδεικτικό ποσό που αντιστοιχεί στο 11 % του συνολικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να διατίθεται για τη βελτίωση του πλαισίου προϋποθέσεων και της ανταγωνιστικότητας. Για τον στόχο αυτόν διατέθηκαν 47,9 εκατ EUR το 2020, ποσό που αντιστοιχεί στο 10,9 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος COSME.

Συνεργατικοί σχηματισμοί

Στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του 2020, υποστηρίχθηκαν τέσσερα σημαντικά μέτρα για τους συνεργατικούς σχηματισμούς: η ευρωπαϊκή πλατφόρμα συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών, η οποία παρέχει ένα φάσμα υπηρεσιών και εργαλείων για τη στήριξη συνεργατικών σχηματισμών με την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη δικτύωση, δύο προγράμματα για την υποστήριξη της διεθνοποίησης των συνεργατικών σχηματισμών, ένα από τα οποία ήταν αφιερωμένο στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας²⁶, και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα αριστείας συνεργατικών σχηματισμών που παρείχε υπηρεσίες ανάπτυξης ικανοτήτων και ένα σύστημα για βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές μεταξύ συνεργατικών σχηματισμών. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Clusters Go International», διατέθηκαν 12 επιχορηγήσεις σε κοινοπραξίες οι οποίες κάλυπταν 64 συνεργατικούς σχηματισμούς και οργανισμούς υποστήριξης επιχειρήσεων από 17 χώρες της ΕΕ / του προγράμματος COSME. Ορισμένες από αυτές επικεντρώνονται στους κλιματικούς στόχους (βλ. παράρτημα 4 κατωτέρω).

Δεδομένου ότι τα έργα συνεργατικών σχηματισμών είχαν γενικά διάρκεια 3-4 ετών, πολλά βρίσκονταν ακόμη υπό εξέλιξη όταν η Ρωσία επιτέθηκε στην Ουκρανία. Ορισμένα από τα έργα αυτά παρέχουν **στήριξη σε Ουκρανούς επιχειρηματίες**. Για παράδειγμα, η ευρωπαϊκή πλατφόρμα συνεργασίας των συνεργατικών σχηματισμών (ECCP) δημιούργησε το **φόρουμ «EU Clusters Support Ukraine»** (Οι συνεργατικοί σχηματισμοί της ΕΕ στηρίζουν την Ουκρανία) με σκοπό την αντιστοίχιση της προσφοράς βοήθειας που συλλέγεται,

²⁵ [Αρχική σελίδα | Public Buyers Community \(europa.eu\)](#) (Πλατφόρμα της Κοινότητας των Δημόσιων Αγοραστών).

²⁶ Τα έργα αυτά στηρίζουν τη διασυνοριακή και διατομεακή συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών συνεργατικών σχηματισμών για την ανάπτυξη κοινής στρατηγικής διεθνοποίησης και την υποστήριξη της διεθνοποίησης των ΜΜΕ πέραν της Ευρώπης.

επαληθεύεται ή εγκρίνεται μέσω ευρωπαϊκών συνεργατικών σχηματισμών με αιτήματα από Ουκρανούς εταίρους. Η πλατφόρμα ECCP διεξήγαγε επίσης επιτόπια έρευνα για να συγκεντρώσει ενδείξεις διαταραχών στις αλυσίδες εφοδιασμού. Επιπλέον, στο πλαίσιο του έργου αριστείας των συνεργατικών σχηματισμών BRIGHT, αντιπροσωπεία έξι εκπροσώπων της ουκρανικής συμμαχίας συνεργατικών σχηματισμών (όλες τους γυναίκες λόγω του πολέμου) συμμετείχε σε 5ήμερη εκδήλωση του προγράμματος «ClusterXchange».

Τουρισμός, βιομηχανία της μόδας και τομέας διαμόρφωσης του τρόπου ζωής

Τα υπό εξέλιξη έργα στον τομέα του **τουρισμού** που υποστηρίζονται από τον προϋπολογισμό του 2020 βοηθούν τις ΜΜΕ να ενισχύσουν την υιοθέτηση της ψηφιοποίησης, της καινοτομίας, των νέων τεχνολογιών και του έξυπνου τουρισμού, ενισχύοντας τη διακρατική συνεργασία τους και ιδίως τις συνδέσεις τους με διακρατικά οικοσυστήματα καινοτομίας. Τα έργα αυτά περιλαμβάνουν άμεση χρηματοδοτική στήριξη σε ΜΜΕ με σκοπό την κατάρτιση και την παροχή βοήθειας για την προσαρμογή των επιχειρηματικών τους διαδικασιών. Υπάρχουν 9 έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη, με 73 δικαιούχους σε 25 χώρες²⁷. Ορισμένα από τα έργα αυτά στηρίζουν επίσης στόχους για τη βιωσιμότητα και το κλίμα.

Το έργο **WORTH**, το οποίο χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του COSME για το 2020, αποσκοπεί στην ενίσχυση των ικανοτήτων καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στη βιομηχανία της μόδας και στον τομέα διαμόρφωσης του τρόπου ζωής, καθώς και στην παροχή βοήθειας για τη μετάβασή τους προς την κλιματική ουδετερότητα και την ψηφιακή πρωτοπορία²⁸. Υποστηρίζει διακρατικές συμπράξεις μεταξύ σχεδιαστών, ΜΜΕ, κατασκευαστών και παρόχων τεχνολογίας για την ανάπτυξη καινοτόμων, βιώσιμων και προσανατολισμένων στον σχεδιασμό επιχειρηματικών ιδεών. Οι συμπράξεις επωφελούνται από πρόγραμμα εκκόλαψης, χρηματοδοτική στήριξη από τρίτους (10 000-20 000 EUR), καθοδήγηση, νομικές συμβουλές σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας και υποστήριξη της δικτύωσης. Ως απάντηση στην πρώτη πρόσκληση σύναψης συμπράξεων (χρηματοδότηση από τρίτους) με επίκεντρο το Ευρωπαϊκό Μπάουχαους, επιλέχθηκαν 65 συμπράξεις. Το 10μηνο πρόγραμμα εκκόλαψης για τις συμπράξεις αυτές περιλάμβανε 975 ώρες προσαρμοσμένης καθοδήγησης, 9 εργαστήρια (εκ των οποίων 5 διαδικτυακά) και 52 ενότητες και σεμινάρια βασικής καθοδήγησης μέσω διαδικτύου. Οι διαδικασίες επιλογής για τη δεύτερη πρόσκληση σύναψης συμπράξεων βρίσκονται σε εξέλιξη.

Υποστήριξη για την αξιολόγηση των επιδόσεων των χωρών όσον αφορά τις αρχές της πρωτοβουλίας «Small Business Act» και της στρατηγικής για τις ΜΜΕ — διοικητική συμφωνία με το JRC και το Ευρωβαρόμετρο

Συνάφθηκε διοικητική συμφωνία με το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC) της Επιτροπής για την παροχή επιστημονικής υποστήριξης κατά την αξιολόγηση των επιδόσεων των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της πρωτοβουλίας «Small Business Act» και της στρατηγικής για τις ΜΜΕ. Το JRC προσδιόρισε ένα σύνολο δεικτών με βάση 10 διαστάσεις, οι οποίες καθορίστηκαν από κοινού με τη ΓΔ GROW, και διενήργησε τους σχετικούς ελέγχους ποιότητας των δεδομένων. Το έργο δρομολογήθηκε το 2020 και τα αποτελέσματα χρησιμοποιήθηκαν για τα ενημερωτικά δελτία και τις ετήσιες εκθέσεις των

²⁷ Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ισλανδία, Ιταλία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Αλβανία, Μαυροβούνιο, Σερβία και Ηνωμένο Βασίλειο.

²⁸ Συμπεριλαμβάνονται η μόδα και η κλωστοϋφαντουργία, η υποδηματοποιία, η παραγωγή δερμάτων και γούνινων ειδών, η επιπλοποιία / διακόσμηση κατοικιών / ο σχεδιασμός εσωτερικών χώρων, η αργυροχρυσοχοϊά και η παραγωγή αξεσουάρ.

χωρών σχετικά με την επισκόπηση των επιδόσεων των ΜΜΕ, που δημοσιεύθηκαν τον Ιούλιο του 2021²⁹. Τα εν λόγω ενημερωτικά δελτία και οι εκθέσεις χρησιμοποιούνται σε μόνιμη βάση για την καθοδήγηση της χάραξης πολιτικής για τις ΜΜΕ.

Η έκδοση του **έκτακτου Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τις ΜΜΕ** για το 2022, η οποία χρηματοδοτήθηκε από τον προϋπολογισμό του COSME για το 2020, επικεντρώθηκε στην **αποδοτική χρήση των πόρων και στις πράσινες αγορές**. Για περαιτέρω πληροφορίες, βλ. σημείο 4 κατωτέρω.

Απεσταλμένοι για τις ΜΜΕ, συνέλευση των ΜΜΕ και διαδικτυακό σεμινάριο εξειδίκευσης στο Web Summit της Λισαβόνας

Το 2020 παρασχέθηκαν υπηρεσίες για τη διοργάνωση: i) τεσσάρων συνεδριάσεων του δικτύου απεσταλμένων για τις ΜΜΕ³⁰ (εκπρόσωποι των εθνικών διοικήσεων των κρατών μελών)· ii) της συνέλευσης των ΜΜΕ του 2020 (εικονική εκδήλωση ενδιαφερόμενων μερών με 984 διαδικτυακούς αντιπροσώπους)· και iii) ενός διαδικτυακού σεμιναρίου εξειδίκευσης τον Δεκέμβριο του 2020 στο Web Summit της Λισαβόνας, με περισσότερους από 200 συμμετέχοντες³¹. Οι εκδηλώσεις αυτές παρείχαν πολύτιμη καθοδήγηση και συμβουλές για τη στήριξη της χάραξης πολιτικής για τις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης του δικτύου απεσταλμένων για τις ΜΜΕ κατά την προετοιμασία της ετήσιας έκθεσής του για το 2020 και των συστάσεων για δράση³².

EU Open for Business — Μια νέα πυξίδα για τις ΜΜΕ³³

Τον Μάιο του 2021 πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις έναρξης και λήξης και έξι διαδικτυακά σεμινάρια, που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό του COSME για το 2020, με σκοπό την παροχή πρακτικών πληροφοριών στις επιχειρήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τα προγράμματα της ΕΕ και τα εργαλεία στήριξης για τομείς όπως η διανοητική ιδιοκτησία, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, το διεθνές εμπόριο και η ενιαία αγορά. Ο αριθμός των συμμετεχόντων σε κάθε διαδικτυακό σεμινάριο κυμαινόταν από 206 έως 370, υπερβαίνοντας τον συνολικό στόχο των 650 ατόμων, ενώ θετικές αντιδράσεις εκφράστηκαν από το 80 % όσων απάντησαν στην έρευνα μετά την εκδήλωση³⁴.

2.4 Ειδικός στόχος Δ: προώθηση της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής νοοτροπίας

Στον κανονισμό για το πρόγραμμα COSME προβλεπόταν ότι ενδεικτικό ποσό που αντιστοιχεί στο 2,5 % του συνολικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να διατίθεται για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της

²⁹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_el.

³⁰ Ιούνιος 2020 (διαδικτυακά με 46 συμμετέχοντες), Οκτώβριος 2020 (διαδικτυακά με 83 συμμετέχοντες), Νοέμβριος 2020 (διαδικτυακά με 67 συμμετέχοντες, κατά τη διάρκεια της συνέλευσης των ΜΜΕ) και Δεκέμβριος 2020 (διαδικτυακά με 72 συμμετέχοντες).

³¹ Τα αρχικά σχέδια για διάσκεψη με φυσική παρουσία στο Βερολίνο μετατράπηκαν σε εικονική εκδήλωση εξαιτίας της απαγόρευσης κυκλοφορίας λόγω της COVID-19.

³² Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει επισκόπηση των τελευταίων τάσεων όσον αφορά τις επιδόσεις των ΜΜΕ στην Ευρώπη και συστάσεις για δράση (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/40291/download>). Υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας τον Νοέμβριο του 2020 [βλ.: Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (Εσωτερική Αγορά και Βιομηχανία) — Consilium europa.eu].

³³ https://commission.europa.eu/events/eu-open-business-new-compass-smes-2021-05-26_el

³⁴ Οι ερωτήσεις «Αποτέλεσε το διαδικτυακό σεμινάριο πηγή έμπνευσης;», «Θα αναλάβετε κάποια δράση μετά από αυτό;», «Ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες σας;», «Θα προτεινάτε σε άλλους να το παρακολουθήσουν;» απαντήθηκαν από το 80 % (κατά μέσο όρο) με «ναι» ή «μάλλον ναι».

επιχειρηματικής νοοτροπίας. Για τον στόχο αυτόν διατέθηκαν 3,6 εκατ EUR το 2020³⁵, ποσό που αντιστοιχεί στο 0,8 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος COSME.

Ενίσχυση των ψηφιακών και επιχειρηματικών ικανοτήτων των κοριτσιών και των γυναικών (ESTEAM)³⁷

Το έργο αυτό, το οποίο υποστηρίζεται από τον προϋπολογισμό του COSME για το 2020, αποσκοπεί στην ενίσχυση των ψηφιακών και επιχειρηματικών ικανοτήτων των κοριτσιών και των γυναικών και στην τόνωση της αυτοπεποίθησής τους. Θα συνεχιστεί έως το τέλος του 2024. Τον Μάιο του 2022 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση για κορίτσια, με 203 συμμετέχουσες, καθώς και 15 τοπικά εργαστήρια, με επίκεντρο την επίλυση προβλημάτων, μια περιπτώσιολογική μελέτη και μια άσκηση παρουσίασης. Το πρώτο φεστιβάλ ESTEAM για γυναίκες πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2022 και περιλάμβανε ανοικτή συνεδρίαση και εργαστήρια για την ενίσχυση των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων. Οι υπηρεσίες καθοδήγησης παρέχονταν έως το τέλος του 2022.

Ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας

Οι ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας βασίστηκαν στην πείρα που αποκτήθηκε από μια επιτυχημένη πιλοτική πρωτοβουλία η οποία πραγματοποιήθηκε το 2018. Στο πλαίσιο του εν λόγω επακόλουθου έργου, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τον προϋπολογισμό του COSME για το 2020, διοργανώθηκε σειρά εργαστηρίων, με τη συμμετοχή ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών της κοινωνικής οικονομίας, με σκοπό την ανάπτυξη διαπεριφερειακής συνεργασίας μέσω της ανταλλαγής και της αναπαραγωγής βέλτιστων πρακτικών, καθώς και της διαπεριφερειακής μάθησης. Υπήρχαν 88 δικαιούχοι φορείς από 27 χώρες της ΕΕ/του προγράμματος COSME. Διοργανώθηκαν περισσότερα από 60 εργαστήρια αποστολών κοινωνικής οικονομίας, με περίπου 2 500 συμμετέχοντες, και αναφέρθηκαν 350 ορθές πρακτικές. Τα έργα παρείχαν επίσης μια σειρά συστάσεων για τη βελτίωση της περιφερειακής/τοπικής κοινωνικής οικονομίας και δημιούργησαν ευκαιρίες και κίνητρα για μελλοντικές συμπράξεις.

3. Μέτρα στήριξης και διοικητικές δαπάνες

Τα μέτρα στήριξης του προγράμματος COSME χρηματοδοτούνταν από τη γραμμή του προϋπολογισμού 02 02 01. Το 2020 διατέθηκαν 6,2 εκατ. EUR για μέτρα στήριξης.

Διοργανώθηκαν διασκέψεις και συναντήσεις με ενδιαφερόμενους φορείς για να συζητηθούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διάφοροι βιομηχανικοί τομείς. Άλλα συνοδευτικά μέτρα περιλάμβαναν εργασίες ανάλυσης, όπως μελέτες για την υποστήριξη της χάραξης πολιτικής και εργαλεία πληροφόρησης που παρέχουν πρακτική υποστήριξη στις ΜΜΕ.

Η μελέτη σχετικά με τη **νομική προστασία του εμπορικού απορρήτου στο πλαίσιο της οικονομίας των δεδομένων**³⁸ παρέχει πολύτιμη στήριξη για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η νομική προστασία του εμπορικού απορρήτου μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ

³⁵ Το ποσό αυτό ήταν μειωμένο το 2020 λόγω της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα Erasmus για νεαρούς επιχειρηματίες που πραγματοποιήθηκε το 2019.

³⁶ Επιπλέον, το 2020 δόθηκε μεγαλύτερη προτεραιότητα στα χρηματοδοτικά μέσα (το 66 % του προϋπολογισμού του COSME διατέθηκε σε αυτά, ενώ ο στόχος για τη συνολική διάρκεια του προγράμματος ήταν 60 %). Με τα χρηματοδοτικά μέσα στηρίχθηκαν επίσης οι στόχοι για την επιχειρηματικότητα.

³⁷ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. την [ιστοσελίδα του έργου](#) και τα βίντεο από τα δύο πρώτα φεστιβάλ ESTEAM (https://eismea.ec.europa.eu/esteam-fests-and-communities-girls-and-women_en).

³⁸ <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/c0335fd8-33db-11ed-8b77-01aa75ed71a1>.

επιχειρήσεων, ιδίως σε στρατηγικούς τομείς για την ευρωπαϊκή οικονομία των δεδομένων. Περιλαμβάνει 13 περιπτώσιολογικές μελέτες με πολύτιμα παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο οι επιχειρήσεις διαχειρίζονται το εμπορικό τους απόρρητο. Πολλοί δείκτες της εν λόγω μελέτης υπερκαλύφθηκαν, αλλά υπήρχαν ορισμένες δυσκολίες στα ενδιάμεσα στάδια (ο αριθμός των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια ήταν χαμηλότερος από τον στόχο λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των δεδομένων και χρειάστηκε να γίνουν κάποιες αλλαγές στον προγραμματισμό λόγω ζητημάτων σχετικών με την COVID-19).

Μελέτη σχετικά με τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης

Δεδομένου ότι οι επεκτεινόμενες επιχειρήσεις και οι επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης δεν εμπίπτουν στον ορισμό της Επιτροπής για τις ΜΜΕ³⁹, συχνά εξαιρούνται από τα καθεστώτα στήριξης των ΜΜΕ. Στόχος της μελέτης αυτής ήταν να συγκεντρωθούν πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τις ιδιαιτερότητες των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν κατά την άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας και την ανάπτυξή τους) και να αξιολογηθεί η πιθανή ανάγκη ειδικής πολιτικής για τη στήριξη των εν λόγω εταιρειών και την περαιτέρω αξιοποίηση της ικανότητάς τους για δημιουργία θέσεων εργασίας. Η τελική έκθεση δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2022⁴⁰ και διατέθηκε στα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι **διοικητικές δαπάνες** αντιπροσώπευαν το 3 % του προϋπολογισμού το 2020. Κάλυπταν συναντήσεις εμπειρογνομόνων, μέτρα ενημέρωσης και επικοινωνίας, καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής (ΓΔ GROW) ύψους 3,3 εκατ. EUR που συνδέονταν με δίκτυα πληροφορικής και άλλη τεχνική και διοικητική συνδρομή. Η συνεισφορά από τον προϋπολογισμό του προγράμματος για τη λειτουργία του εκτελεστικού οργανισμού EASME ανήλθε σε 9,9 εκατ. EUR.

4. Συμβολή στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ψηφιοποίηση και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου

Ακολουθεί σύντομη παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο το πρόγραμμα COSME συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων αυτών, με παραδείγματα δράσεων οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη κάθε στόχου. **Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή του προγράμματος στην επίτευξη των εν λόγω στόχων ενσωμάτωσης παρέχονται στο παράρτημα 4.**

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η **συνεισφορά του προγράμματος COSME στον στόχο για την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος**, ο οποίος τέθηκε σε όλα τα προγράμματα της Επιτροπής (συνολικά 20 % του προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020), ανήλθε σε 25,6 εκατ. EUR (6 % της χρηματοδότησης το 2020). Η ακριβής συμβολή των περισσότερων μέτρων του προγράμματος COSME στην ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος δεν παρακολουθείται⁴¹, αλλά πολλά έργα και μέτρα στρέφουν ως έναν βαθμό την προσοχή στον εν λόγω στόχο. Αξιοσημείωτα παραδείγματα είναι ο μηχανισμός μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη, το δίκτυο «Enterprise Europe Network», διάφορες δράσεις στήριξης των συνεργατικών σχηματισμών, συμπεριλαμβανομένης της διεθνοποίησης των

³⁹ [Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων.](#)

⁴⁰ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>.

⁴¹ Πολλά μέτρα του προγράμματος COSME περιλάμβαναν κάποια στήριξη για την επίτευξη στόχων που σχετιζόνταν με το κλίμα. Ωστόσο, δεδομένου ότι αυτό καθοριζόταν πάντα στο πλαίσιο του ευρύτερου στόχου της ανταγωνιστικότητας, γενικά δεν υπήρχε χωριστός προϋπολογισμός για τη συνιστώσα των μέτρων που αφορούσε το κλίμα.

συνεργατικών σχηματισμών, και το έργο σύμπραξης WORTH για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ικανότητας καινοτομίας των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα διαμόρφωσης του τρόπου ζωής.

Πραγματοποιήθηκε επίσης έκτακτο Ευρωβαρόμετρο αφιερωμένο ειδικά στις ΜΜΕ, στην αποδοτική χρήση των πόρων και στις πράσινες αγορές, ενώ ο **πίνακας αποτελεσμάτων για την ανταγωνιστικότητα της κλιματικά ουδέτερης ευρωπαϊκής βιομηχανίας (CIndECS)**, ο οποίος καταρτίστηκε στο πλαίσιο διοικητικής συμφωνίας με το JRC, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Το έργο αυτό έχει ήδη τροφοδοτήσει ορισμένες σημαντικές πρωτοβουλίες πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των υποστηρικτικών εκθέσεων του Παρατηρητηρίου Τεχνολογιών Καθαρής Ενέργειας και της πράξης για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο παράρτημα 4 κατωτέρω.

Πολλά μέτρα του προγράμματος COSME **συνεισφέρουν στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ)** που ορίζονται στο θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ειδικότερα, το δίκτυο «Enterprise Europe Network» (EEN) και οι αποστολές κοινωνικής οικονομίας συμβάλλουν στην επίτευξη του ΣΒΑ 8 (αξιοπρεπής εργασία και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη). Ο ΣΒΑ 9 (βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανία, καινοτομία και ανθεκτικές υποδομές) καλύπτεται από το δίκτυο EEN, τα έργα αριστείας των συνεργατικών σχηματισμών και τα μέτρα στήριξης του τουρισμού (βλ. επίσης ψηφιοποίηση κατωτέρω). Ο ΣΒΑ 12 (πρότυπα βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής) καλύπτεται, μεταξύ άλλων, από το έργο WORTH για τον τομέα διαμόρφωσης του τρόπου ζωής.

Υπάρχουν επίσης διάφορα **μέτρα του προγράμματος COSME τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων ψηφιοποίησης**. Σε αυτά περιλαμβάνονται έργα για την τόνωση της ψηφιοποίησης, της καινοτομίας και της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών στον τομέα του τουρισμού, έργα δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας που θα βοηθήσουν τις αρχές να αγοράσουν καινοτόμες λύσεις σε προανταγωνιστικό στάδιο σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, καθώς και έργα συνεργατικών σχηματισμών για την τόνωση της γόνιμης αλληλεπίδρασης και της ανταλλαγής εμπειριών σχετικά με τις ψηφιακές τεχνολογίες για τους κλάδους των αγροδιατροφικών προϊόντων, της αυτοκινητοβιομηχανίας, της κλωστοϋφαντουργίας και της ιατρικής ακριβείας.

Παρότι στον κανονισμό για το πρόγραμμα COSME δεν περιλαμβάνεται συγκεκριμένος στόχος ή σκοπός που να αφορά τη διάσταση του φύλου, τα μέτρα που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος συνάδουν με τις αρχές της ισότητας των φύλων και λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου. Το έργο ESTEAM που αναφέρεται στο σημείο 2.4 ανωτέρω αποσκοπεί στην ενίσχυση της ψηφιοποίησης και των επιχειρηματικών ικανοτήτων, καθώς και στην τόνωση της αυτοπεποίθησης των κοριτσιών και των γυναικών επιχειρηματιών. Διατίθενται επίσης ορισμένα στοιχεία σχετικά με τις γυναίκες δικαιούχους χρηματοδοτικών μέσων και τις συντονίστριες έργων.

5. Συμπεράσματα

Τα ποσοστά εκτέλεσης του επιχειρησιακού προϋπολογισμού τόσο για τις αναλήψεις υποχρεώσεων όσο και για τις πληρωμές ήταν 99 %. Αυτό σημαίνει ότι το ποσοστό εκτέλεσης των αναλήψεων υποχρεώσεων εξακολουθεί να είναι υψηλό και αντικατοπτρίζει βελτίωση στην εκτέλεση επιχειρησιακών πληρωμών σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση ήταν βασικός στόχος, καθώς υλοποιήθηκε το 66 % του εκτελεσθέντος προϋπολογισμού. Το 2020 ο μηχανισμός εγγύησης δανείων (LGF) του προγράμματος COSME έδωσε τη δυνατότητα στους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να εξακολουθήσουν να παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη σε ΜΜΕ που

θεωρούνταν ότι ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο και οι οποίες δυσκολεύονταν να λάβουν χρηματοδότηση μέσω δανεισμού. Συνολικά, αναμένεται ότι ο μηχανισμός LGF του COSME θα αποφέρει χρηματοδότηση άνω των 67 δισ. EUR καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Όσον αφορά τον μηχανισμό μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη (EFG) του προγράμματος COSME, τα αριθμητικά στοιχεία για τις επενδύσεις σε ΜΜΕ που βρίσκονταν στο στάδιο της ανάπτυξης και της επέκτασης κρίθηκαν επαρκή για την επίτευξη των αρχικών μακροπρόθεσμων στόχων. Κατά την υλοποίηση των στόχων ελήφθησαν υπόψη οι ιδιαίτερες προκλήσεις που συνεπάγεται η λειτουργία του εν λόγω μηχανισμού.

Με το πρόγραμμα εργασίας του 2020 εξακολούθησε να σημειώνεται πρόοδος ως προς την εφαρμογή μίας από τις βασικές συστάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης του προγράμματος: την εστίαση σε ευρύτερες στρατηγικές δράσεις, διατηρώντας παράλληλα έναν βαθμό ευελιξίας για τη δοκιμή νέων ιδεών. Εμβληματικές πρωτοβουλίες, όπως το δίκτυο «Enterprise Europe Network» (EEN) και το πρόγραμμα Erasmus για νεαρούς επιχειρηματίες, καθώς και τα χρηματοδοτικά μέσα αντιπροσώπευαν το 75 % των αναλήψεων υποχρεώσεων για τον προϋπολογισμό του προγράμματος COSME το 2020.

Το 2021 το EEN (συγχρηματοδοτούμενο από τον προϋπολογισμό του 2020) παρείχε σε 37 925 ΜΜΕ συμβουλευτικές υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας⁴² για την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητάς τους. Οι ψηφιακές υπηρεσίες του δικτύου είχαν ως αποδέκτριες 20 εκατομμύρια ΜΜΕ. Το δίκτυο παρείχε επίσης πολύτιμη στήριξη στις ΜΜΕ καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης λόγω της COVID-19, προσαρμόζοντας τις υπηρεσίες του και τα μοντέλα παροχής υπηρεσιών, όπου χρειαζόταν.

Πολλές άλλες δράσεις του προγράμματος διακρίθηκαν λόγω των καλών επιδόσεων και της ποιότητας των υπηρεσιών τους. Για παράδειγμα, το Κέντρο Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας παρείχε ευρύ φάσμα υπηρεσιών για να βοηθήσει τις ΜΜΕ στις συναλλαγές τους με την Ιαπωνία, καθώς και σε σχέση με την οικονομική διπλωματία. Τα διεθνή γραφεία υποστήριξης των ΜΜΕ σε θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας παρείχαν στις ΜΜΕ πολύτιμες συμβουλές, σεμινάρια κατάρτισης και εκδηλώσεις για θέματα ΔΙ σε σχέση με την Κίνα, τη Νοτιοανατολική Ασία, τη Λατινική Αμερική (συμπεριλαμβανομένων 440 σεμιναρίων κατάρτισης με 6 569 συμμετέχοντες) και την Ινδία.

Οι μικρότερες δράσεις παρείχαν επίσης χρήσιμη στήριξη με σκοπό να βοηθήσουν τις ΜΜΕ να καινοτομήσουν και να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά και τη βιωσιμότητά τους. Για παράδειγμα, η πρώτη πρόσκληση σύναψης συμπράξεων στο πλαίσιο του έργου WORTH για τη βιομηχανία της μόδας και τον τομέα διαμόρφωσης του τρόπου ζωής στήριξε 65 συμπράξεις σχεδιαστών, ΜΜΕ, κατασκευαστών και παρόχων τεχνολογίας, μέσω ενός 10μηνου προγράμματος εκκόλαψης, το οποίο περιλάμβανε 975 ώρες προσαρμοσμένης καθοδήγησης. Προκειμένου να συνεχιστεί αυτή η στήριξη, έχουν δημοσιευθεί επιπλέον προσκλήσεις σύναψης συμπράξεων. Υπήρξαν επίσης ορισμένα έργα σε συνεργασία με τις αναθέτουσες αρχές, με σκοπό τη δημιουργία νέων ευκαιριών για τις ΜΜΕ όσον αφορά την παροχή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα.

Τέλος, αρκετές μελέτες οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων του πίνακα αποτελεσμάτων για την ανταγωνιστικότητα της κλιματικά ουδέτερης ευρωπαϊκής βιομηχανίας (CIndECS), της μελέτης σχετικά με τη νομική προστασία του εμπορικού απορρήτου στο πλαίσιο της οικονομίας των δεδομένων και της

⁴² Οι εν λόγω ΜΜΕ έλαβαν μια σειρά υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες ανάγκες τους σε διάφορες χρονικές στιγμές. Κεντρικό στοιχείο του μοντέλου παροχής υπηρεσιών του δικτύου EEN είναι η δημιουργία μιας πιο μακροπρόθεσμης σχέσης με τις ΜΜΕ και η μεσοπρόθεσμη στήριξή τους, ώστε να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση του πλήρους φάσματος των ζητημάτων, των προκλήσεων και των ευκαιριών που συναντούν.

μελέτης σχετικά με τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, παρείχαν πολύτιμα πορίσματα και εμπειριστατωμένη ανάλυση που χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη του έργου πολιτικής.

Το πρόγραμμα COSME κατέδειξε επίσης την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά την παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων. Διάφορες δράσεις και έργα που έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του 2020, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου EEN, δρομολόγησαν ειδικές υπηρεσίες για να βοηθήσουν τις ΜΜΕ να αντιμετωπίσουν ζητήματα σχετικά με την κρίση λόγω της COVID-19. Πολλά έργα COSME έχουν διάρκεια 3-4 ετών. Από το 2022 ένας μικρός αριθμός υπό εξέλιξη έργων, χρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό του 2020, επηρεάστηκε από τη **ρωσική στρατιωτική επίθεση στην Ουκρανία**. Κατά περίπτωση, εγκρίθηκαν παρατάσεις της διάρκειας των εν λόγω έργων, με προσαρμογές των δραστηριοτήτων ώστε να ληφθούν υπόψη οι συνθήκες κρίσης. Ένα παράδειγμα είναι το έργο P2GREEN-EST, στόχος του οποίου ήταν να βοηθήσει τις ΜΜΕ της ΕΕ να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες συμβάσεις εκτός της ΕΕ, με καθορισμένη αγορά-στόχο την Ουκρανία⁴³. Πιο πρόσφατα, ορισμένα από τα έργα του προγράμματος COSME του 2020 τα οποία βρίσκονταν ακόμη υπό εξέλιξη όταν η Ρωσία επιτέθηκε στην Ουκρανία μπόρεσαν να προσαρμόσουν τις υπηρεσίες τους ώστε να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις της ΕΕ να αντιμετωπίσουν τις σχετικές προκλήσεις, όπως τα ζητήματα της αλυσίδας εφοδιασμού, και να προσφέρουν κάποια στήριξη στις ουκρανικές επιχειρήσεις (βλ. σημείο 2.3 ανωτέρω).

Βελτιστοποιήθηκαν οι δεσμοί με άλλα προγράμματα και ταμεία της ΕΕ. Για παράδειγμα, ο μηχανισμός LGF του COSME έλαβε 714 εκατ. EUR επιπλέον χάρη σε εγγύηση ύψους 1 δισ. EUR προς το ΕΤαΕ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων. Το ποσό αυτό χρησιμοποιήθηκε για τη στήριξη ΜΜΕ οι οποίες αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας που προκλήθηκαν από την κρίση λόγω της COVID-19. Το δίκτυο EEN ανέπτυξε συνέργειες με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ) και ευρύ φάσμα προγραμμάτων και καθεστώτων στήριξης της ΕΕ. Υπήρξαν επίσης αρκετά παραδείγματα συνεργασίας με υπό εξέλιξη ή προηγούμενα έργα του προγράμματος COSME. Αυτό συνέβη ιδίως στις περιπτώσεις του δικτύου EEN, του έργου WORTH και αρκετών από τις δράσεις σύναψης συμβάσεων.

Όσον αφορά τα υπό εξέλιξη μέτρα του COSME από το 2020, η παρακολούθηση θα συνεχιστεί, με ιδιαίτερη προσοχή στα μέτρα που αναπρογραμματίστηκαν λόγω της COVID-19 και σε περιπτώσεις όπου εντοπίστηκαν ειδικά ζητήματα. Με την τακτική παρακολούθηση διασφαλίστηκε επίσης η ανακατανομή του προϋπολογισμού στις πλέον επιτυχημένες δραστηριότητες που είχαν τη μεγαλύτερη συμμετοχή. Για παράδειγμα, 815 107 EUR τα οποία είχαν απομείνει από το πρόγραμμα εργασίας του 2020 διατέθηκαν σε έργα που περιλαμβάνονταν στον εφεδρικό κατάλογο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τον τουρισμό, με σκοπό την ενίσχυση της υιοθέτησης της ψηφιοποίησης, της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στον τομέα. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η μεταφορά από τον μηχανισμό EFG του προγράμματος COSME στον μηχανισμό LGF του COSME.

Με την πείρα που αποκτήθηκε από την εν λόγω διαδικασία παρακολούθησης θα τροφοδοτηθεί επίσης η διαμόρφωση μέτρων για τα επόμενα έτη, ιδίως οι εργασίες για τη

⁴³ Δεδομένου ότι το έργο αυτό επλήγη σοβαρά από τη στιγμή που ξέσπασε ο πόλεμος, η συμφωνία επιχορήγησης πάγωσε. Μετά την επαναξιολόγηση της κατάστασης αρκετούς μήνες αργότερα, η συμφωνία επιχορήγησης τροποποιήθηκε ώστε να συμπεριλάβει μια πρόσθετη χώρα-στόχο εκτός ΕΕ, επιτρέποντας στο έργο να ξεκινήσει εκ νέου τις δραστηριότητές του.

διασφάλιση καλύτερης συνέχειας των εμβληματικών δράσεων⁴⁴ και οι υπό εξέλιξη εργασίες για την προετοιμασία του προγράμματος εργασίας του 2024 όσον αφορά τον πυλώνα για τις ΜΜΕ.

Συνολικά, τα μέτρα του προγράμματος COSME για το 2020 κρίνονται επαρκή για την επίτευξη των στόχων τους. Πολλά μέτρα έχουν ήδη επιτύχει τους στόχους τους και τα έργα που επλήγησαν από την κρίση λόγω της COVID-19 έχουν επανέλθει σε τροχιά προόδου. Τα μέτρα που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος εξακολουθούν να προωθούν την ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση, ενώ πολλά έργα του προγράμματος, ιδίως το δίκτυο EEN και τα μέτρα στήριξης των συνεργατικών σχηματισμών, έχουν αποδείξει την ικανότητά τους να καλύπτουν τις εξελισσόμενες ανάγκες των ΜΜΕ και να ανταποκρίνονται με ευελιξία στις νέες προκλήσεις.

⁴⁴ Οι δράσεις αυτές υποστηρίζονται πλέον στο πλαίσιο του πυλώνα για τις ΜΜΕ του προγράμματος για την ενιαία αγορά. Ειδικότερα, το δίκτυο EEN, το σχέδιο «Erasmus για νέους επιχειρηματίες» και οι κοινές πρωτοβουλίες συνεργατικών σχηματισμών αποτελούν πλέον πολυετείς δράσεις που επωφελούνται από τη συγχρηματοδότηση έως το 2024 για την εξασφάλιση καλύτερης μεσοπρόθεσμης συνέχειας για τις εν λόγω υπηρεσίες. Βλ. επίσης σημείο 3 των παρόντων συμπερασμάτων.

Παράρτημα 1 — Εκτέλεση του προϋπολογισμού του προγράμματος COSME για το 2020
(όλα τα ποσά εκφράζονται σε EUR)

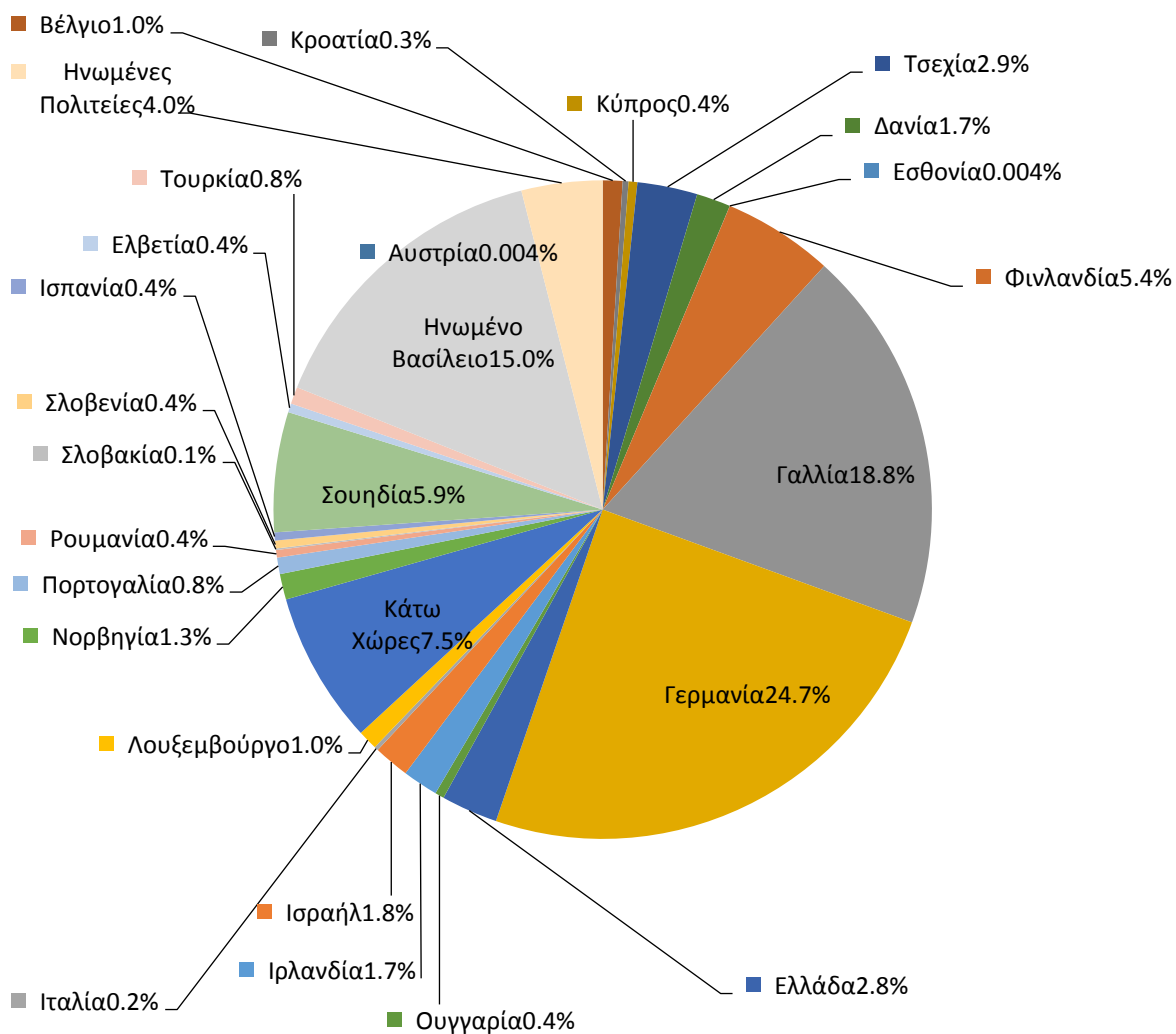
Γραμμή του προϋπολογισμού		Αναλήψεις υποχρεώσεων			Πληρωμές		
		<i>όλες οι πηγές κονδυλίων</i>			<i>όλες οι πηγές κονδυλίων</i>		
		Αρχικός προϋπολογισμός	Εκτελεσθείς προϋπολογισμός	Εκτέλεση %	Διαθέσιμες πιστώσεις για πληρωμές	Εκτελεσθείσα πληρωμή	Εκτέλεση %
02 02 02	Πρόσβαση σε χρηματοδότηση	290 041 750	290 041 750	100 %	333 931 327	328 837 656	98 %
02 02 01	Πρόσβαση σε αγορές, επιχειρηματικό περιβάλλον και επιχειρηματικότητας						
	υλοποίηση από GROW	10 049 697	10 026 133	100 %	8 901 623	8 878 059	100 %
	ανάθεση στον EASME	126 489 262	123 066 819	97 %	132 390 902	132 390 902	100 %
	Σύνολο	136 538 959	133 092 952	97 %	141 292 525	141 268 961	100 %
02 01 04 01	Διοικητικός προϋπολογισμός	3 619 046	3 333 968	92 %	3 619 046	1 033 829	29 %
02 01 06 01	EASME – Διοικητικός (επιχειρησιακός) προϋπολογισμός	10 330 544	9 916 195	96 %	10 330 544	9 916 195	96 %
	Συνολικός προϋπολογισμός	440 530 299	436 384 865	99 %	489 173 442	481 056 641	98 %

1. Χρηματοδοτικά μέσα

Τα παρακάτω γραφήματα απεικονίζουν μια γεωγραφική κατανομή της χρηματοδοτικής στήριξης που λαμβάνουν οι ΜΜΕ σε διάφορες χώρες. Οι πληροφορίες ανά χώρα αποτελούν το σωρευτικό αποτέλεσμα με βάση το σύνολο των αναλήψεων υποχρεώσεων για την περίοδο 2014-2020. Στην περίπτωση των χρηματοδοτικών μέσων, λόγω του σχεδιασμού της υλοποίησής τους, οι ετήσιες αναλήψεις υποχρεώσεων αποτελούν μέρος των συνολικών αποτελεσμάτων, τα οποία βασίζονται σε προϋπολογισμούς που δεσμεύτηκαν επίσης κατά τα προηγούμενα έτη.

Μηχανισμός μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη

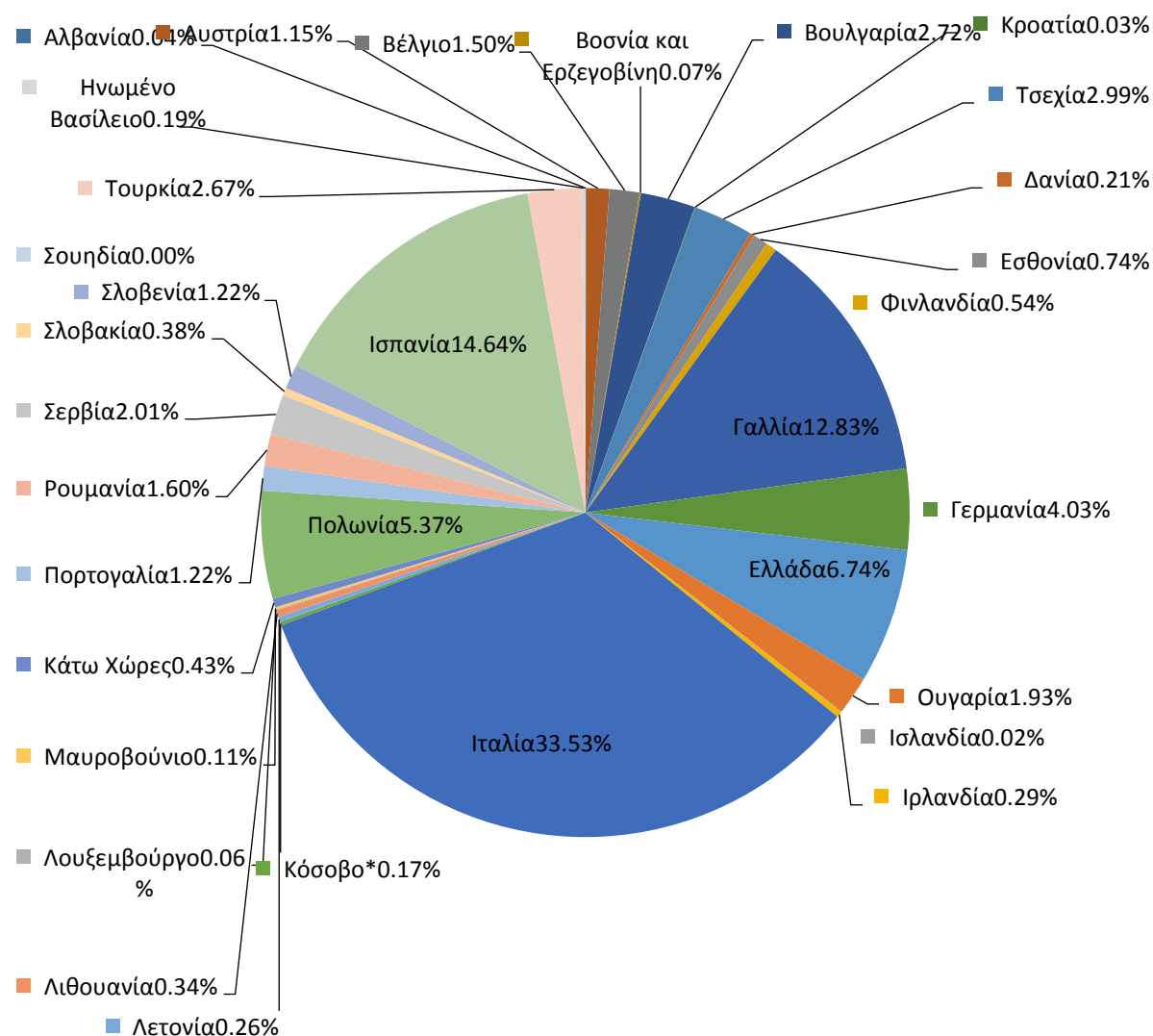
Στο τέλος του 2021 είχαν πραγματοποιηθεί συνολικές επενδύσεις ύψους 2,6 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό του COSME για την περίοδο 2014-2020 σε 28 χώρες (το 25 % του ποσού αυτού επενδύθηκε στη Γερμανία, το 19 % στη Γαλλία και το 15 % στο Ηνωμένο Βασίλειο).

Μηχανισμός εγγύησης δανείων (LGF)

Γεωγραφική διαφοροποίηση

Έως το τέλος του 2021 ο μηχανισμός LGF παρείχε εγγυήσεις και αντεγγυήσεις σε ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σε 33 χώρες (26 κράτη μέλη και 7 χώρες οι οποίες συμμετέχουν στο COSME). Κατ' αυτόν τον τρόπο στηρίχθηκε η κατανομή χρηματοδότησης ύψους 50 δισ. EUR σε περισσότερες από 800 000 ΜΜΕ.

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

Συμμετοχή των χωρών για τους ειδικούς στόχους 2-4 (πρόσβαση στις αγορές, βελτίωση του πλαισίου προϋποθέσεων και της ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητα)

Τα έργα του προγράμματος COSME επιλέχθηκαν με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στις προσκλήσεις, ιδίως όσον αφορά τη συνάφεια, την ποιότητα και τον αντίκτυπο των προτάσεων. Έχει ληφθεί επίσης υπόψη η ευρωπαϊκή διάσταση. Ωστόσο, τα έργα δεν επιλέχθηκαν αποκλειστικά βάσει γεωγραφικών κριτηρίων.

Το δίκτυο EEN, με χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό του 2020, κάλυψε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και παρείχε υπηρεσίες σε ΜΜΕ σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν επίσης μέλη του δικτύου EEN από την Ισλανδία και από τις συνδεδεμένες χώρες. Παρότι το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε επίσημα από την ΕΕ την 31η Ιανουαρίου 2020, εξακολούθησε να συμμετέχει στο δίκτυο EEN μέχρι τη λήξη του προγράμματος, αλλά δεν συμμετείχε πλέον σε δομές διακυβέρνησης.

Πολλές από τις άλλες μεγαλύτερες δράσεις είχαν επίσης ικανοποιητική κατανομή των δικαιούχων στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ και σε άλλες συμμετέχουσες χώρες, όπως φαίνεται κατωτέρω.

Αριθμός δικαιούχων ανά χώρα για τέσσερις από τις μεγαλύτερες δράσεις του COSME

Χώρα	Αριστεία συνεργατικών σχηματισμών	Τουρισμός: TOURINN*	Ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας	Διεθνοποίηση συνεργατικών σχηματισμών (όλοι οι τομείς / και άμυνα)	Σύνολο για τις τέσσερις δράσεις
Αλβανία	0	1	0	0	1
Αυστρία	0	0	1	0	1
Βέλγιο	0	3	7	4	14
Βουλγαρία	2	2	1	2	7
Κύπρος	0	1	0	2	3
Τσεχία	3	1	1	0	5
Γερμανία	5	3	2	2	12
Δανία	3	1	1	3	8
Εσθονία	2	0	1	1	4
Ελλάδα	1	2	3	0	6
Ισπανία	14	14	13	16	57
Φινλανδία	2	2	2	0	6
Γαλλία	7	2	5	14	28
Κροατία	0	5	3	0	8
Ουγγαρία	3	1	3	1	8
Ισλανδία	0	1	0	0	1
Ιρλανδία	0	0	5	0	5
Ιταλία	7	11	12	12	42
Λετονία	1	0	1	0	2
Λιθουανία	6	0	0	0	6
Λουξεμβούργο	0	0	0	0	0
Μάλτα	0	1	1	0	2
Μαυροβούνιο	0	1	0	0	1
Κάτω Χώρες	2	1	5	2	10
Πολωνία	4	1	3	3	11
Πορτογαλία	5	6	7	5	23
Ρουμανία	4	2	1	2	9
Σερβία	1	4	1	1	7

Σουηδία	2	0	2	1	5
Σλοβακία	0	1	0	1	2
Σλοβενία	0	5	3	3	11
Τουρκία	1	0	3	0	4
Ηνωμένο Βασίλειο	1	1	1	0	3
Σύνολο	76	73	88	75	312

Για τις τρεις πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε αυτόν τον πίνακα (αριστεία συνεργατικών σχηματισμών, TOURINN* — Ενίσχυση της υιοθέτησης της ψηφιοποίησης, της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στον τουρισμό μέσω διακρατικής συνεργασίας και ανάπτυξης ικανοτήτων, ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας) υπάρχουν δικαιούχοι από όλα σχεδόν τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και ορισμένοι συμμετέχοντες από την Ισλανδία και από τις συνδεδεμένες χώρες. Τα έργα διεθνοποίησης των συνεργατικών σχηματισμών καλύπτουν την πλειονότητα των κρατών μελών της ΕΕ:

- Αριστεία συνεργατικών σχηματισμών: 76 οργανώσεις εταίρων από 22 κράτη μέλη της ΕΕ και άλλες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα·
- Ενίσχυση της υιοθέτησης της ψηφιοποίησης, της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στον τομέα του τουρισμού (TOURINN): 73 οργανώσεις εταίρων σε 25 χώρες·
- Ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας: 88 δικαιούχοι φορείς από 27 κράτη μέλη της ΕΕ·
- Διεθνοποίηση συνεργατικών σχηματισμών (συμπεριλαμβανομένης επίσης της δράσης διεθνοποίησης συνεργατικών σχηματισμών για τις ΜΜΕ στον τομέα της άμυνας): 75 δικαιούχοι σε 18 κράτη μέλη.

Και για τα τέσσερα αυτά προγράμματα σημαντικά υψηλότερα επίπεδα συμμετοχής καταγράφηκαν στην Ισπανία, την Ιταλία και, σε μικρότερο βαθμό, στη Γαλλία και τη Γερμανία. Ωστόσο, αυτή μπορεί να μην είναι κατ' ανάγκη η τάση για όλα τα μέτρα του COSME και/ή για όλα τα έτη του προγράμματος. Θα ήταν χρήσιμο να διερευνηθεί περαιτέρω το ζήτημα αυτό στην τρέχουσα τελική αξιολόγηση του προγράμματος.

**Πλαίσιο 1. Παράδειγμα έργου του μηχανισμού EFG του προγράμματος COSME—
Finnsiirto — Φινλανδία — Μηχανήματα**

Η εταιρεία Finnsiirto, με έδρα το Lieto, ανατολικά του Turku στη νοτιοδυτική Φινλανδία, δραστηριοποιείται στον τομέα της πώλησης και της υλικοτεχνικής υποστήριξης επαγγελματικών περονοφόρων ανυψωτικών οχημάτων. Η εταιρεία καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για να καινοτομεί και κάνει μικρές αλλαγές ώστε να διαφοροποιείται από τους ανταγωνιστές της, εστιάζοντας σε αλλαγές που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών της: «προσπαθούμε πάντα να σκεφτόμαστε τι θα επιθυμούσαμε αν ήμασταν πελάτες», εξηγεί ο Kalle Dahlman, εμπορικός διευθυντής της Finnsiirto. Αρχικά η εταιρεία πωλούσε εισαγόμενα μεταχειρισμένα περονοφόρα ανυψωτικά οχήματα. Με την πάροδο του χρόνου, άρχισε να επικεντρώνεται στην εκμίσθωση και τη συντήρηση στόλων, αντί της πώλησης μεμονωμένων οχημάτων, και μπήκε σε τροχιά ταχύτατης ανάπτυξης.

Άρχισε να αναζητά επενδυτή για τη χρηματοδότηση αυτής της ταχείας ανάπτυξης και ήρθε σε επαφή με τη Folmer, εταιρεία επενδύσεων ιδιωτικών κεφαλαίων η οποία υποστηρίζεται από το ΕΤαΕ. «Μετά την πρώτη συνάντηση, ήταν φανερό ότι και οι δύο πλευρές ήταν έτοιμες να προχωρήσουν και υπήρχε αμοιβαία εμπιστοσύνη». Η επένδυση της Folmer έδωσε στη Finnsiirto τη δυνατότητα να αυξήσει σημαντικά τον όγκο των υπηρεσιών και το απόθεμά της, να ενισχύσει το προσωπικό της και να κατασκευάσει νέα έδρα. «Μας έθεσε σε πολύ ισχυρότερη θέση», καταλήγει ο Kalle. Έκτοτε, η εταιρεία εξακολούθησε να αναπτύσσεται, επεκτείνοντας τις δραστηριότητές της στη Βαλτική, με ένα γραφείο πωλήσεων στο Ταλίν, και αγόρασε δύο άλλες εταιρείες, τη Simeri και τη Suomen Telakone, με αποτέλεσμα οι τρεις τους να συναποτελούν μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες μηχανημάτων στη Φινλανδία.

Περισσότερες πληροφορίες — [Folmer case study: Finnsiirto \(Finland\), Machinery – COSME EGF / EFSI \(eif.org\)](#) [Περιπτώσιολογική μελέτη της Folmer: Finnsiirto (Φινλανδία), Μηχανήματα — Μηχανισμός EFG του COSME / ΕΤΣΕ].

**Πλαίσιο 2. Παράδειγμα έργου του μηχανισμού LGF του προγράμματος COSME —
GardenLiving — Φινλανδία — κηποκομία και πράσινος σχεδιασμός εσωτερικών χώρων**

Η GardenLiving είναι μια καινοτόμος φινλανδική επιχείρηση κηποκομίας η οποία πωλεί προϊόντα για τον κήπο και παρέχει υπηρεσίες όπως η αρχιτεκτονική τοπίου, ο πράσινος σχεδιασμός εσωτερικών χώρων και η συντήρηση και ανάπλαση κήπων. Τα εκθετήρια της εταιρείας προσφέρουν στους πελάτες έναν ελκυστικό, καινοτόμο χώρο για να αγοράζουν φυτά και υλικά για τον κήπο και να συμβουλευόνται ειδικούς. Η Eva Wuite, ιδρύτρια και διευθύντρια της GardenLiving, η οποία είναι κατά το ήμισυ Ολλανδή και κατά το ήμισυ Φινλανδή, εμπνέεται από τη φινλανδική φύση και από τις τάσεις στις Κάτω Χώρες. Με την εμφάνιση της COVID-19, όλοι πήραν μέτρα απαγόρευσης της κυκλοφορίας και οι παραγγελίες για είδη κήπου σταμάτησαν αμέσως. Ωστόσο, οι λογαριασμοί έπρεπε να εξοφληθούν — δεδομένου ότι η εταιρεία είχε ήδη αγοράσει τα αποθέματά της για ολόκληρη τη σεζόν (Απρίλιος-Οκτώβριος).

Η GardenLiving κατόρθωσε να λάβει δάνειο με εγγύηση της ΕΕ, μέσω της Finnvera, με την υποστήριξη του ΕΤαΕ: «Χρειαζόμασταν αυτό το πρόσθετο δάνειο για να καλυφθεί αυτή η δύσκολη περίοδος. Μας βοήθησε να καλύψουμε τα κενά και μας επέτρεψε επίσης να

επεκτείνουμε τις υπηρεσίες μας και να προγραμματίσουμε το ηλεκτρονικό εμπόριο, καθώς το δεύτερο κύμα εντεινόταν. Η ρευστότητα μας εξασφάλισε περισσότερο χρόνο για να αντιδράσουμε». Η Ενα είναι πεπεισμένη ότι η επιχείρηση στο μέλλον θα έχει πολλές δυνατότητες. «Εάν υπάρχει ένα πράγμα που μπορώ να σας πω με σιγουριά, είναι ότι το πράσινο σε κάνει να αισθάνεσαι καλά», καταλήγει.

Περισσότερες πληροφορίες: [Αρχική σελίδα](#) | [GardenLiving](#)

Πλαίσιο 3. Επιτυχημένο εγχείρημα του δικτύου EEN — W• SENSE — Ιταλία — υποβρυχία ασύρματα δίκτυα

Το 2017 η W•SENSE, τεχνοβλαστός του Πανεπιστημίου Sapienza της Ρώμης, ανέπτυξε μια λύση για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των υποβρυχίων ασύρματων δικτύων. Λόγω της πρωτοτυπίας αυτής της τεχνολογίας αιχμής και της υψηλής ζήτησης, η W•SENSE άρχισε να αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς. Ξαφνικά η εταιρεία χρειάστηκε τεράστια αύξηση του κεφαλαίου κίνησης για την εκτέλεση των συμβάσεών της. Παρά την τεχνολογία αιχμής και την υψηλή ζήτηση, πέντε διαφορετικές τράπεζες αρνήθηκαν να της χορηγήσουν δάνειο.

Η W•SENSE επικοινωνήσε με το τοπικό παράρτημα του δικτύου «Enterprise Europe Network» (EEN) στη Unioncamere (Ενωση Επιμελητηρίων) της περιφέρειας Lazio και επωφελήθηκε από τις υπηρεσίες των συμβούλων επέκτασης του EEN. Μεταξύ άλλων, το δίκτυο EEN βοήθησε την W•SENSE να καταρτίσει ένα εμπειριστατωμένο επιχειρηματικό σχέδιο και να λάβει τραπεζικό δάνειο ύψους 500 000 EUR από ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό για υποστηριζόμενο από την ΕΕ καθεστώς εγγύησης δανείων. Η W•SENSE συμμετείχε επίσης σε εκδηλώσεις του δικτύου EEN για την ενίσχυση των διεθνών διασυνδέσεών της.

Η στήριξη του EEN έδωσε στη W•SENSE τη δυνατότητα να αυξήσει τον κύκλο εργασιών της και δημιούργησε ευκαιρίες απασχόλησης στην Ιταλία και σε ολόκληρη την Ευρώπη. «Η εταιρεία μας διπλασίασε το μέγεθός της και απασχολεί 23 άτομα που βρίσκονται σε τρεις ευρωπαϊκές χώρες», δήλωσε η Chiara Petrioli, διευθύνουσα σύμβουλος της W•SENSE. Η εταιρεία έχει πλέον γραφεία στην Ιταλία, τη Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο και έχει κερδίσει πολυετείς συμβάσεις με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη στους τομείς της υδατοκαλλιέργειας, της άμυνας, της ενέργειας και του περιβάλλοντος. «Αναπτυσσόμαστε με ταχείς ρυθμούς, με αναμενόμενο σύνθετο ρυθμό ετήσιας ανάπτυξης περίπου 70 % τα επόμενα 5 έτη», δήλωσε η Petrioli. «Έχουμε τη συνεχή υποστήριξη του δικτύου.»

Άλλα παραδείγματα έργων, ιδίως έργων συνεργατικών σχηματισμών και έργων στον τομέα του τουρισμού που υποστηρίζουν στόχους ψηφιοποίησης και βιωσιμότητας, αναφέρονται εν συντομία στο παράρτημα 4 κατωτέρω.

δαπανώνται συνολικά 1,6 εκατ. EUR για κλιματικούς στόχους (40 % του συνολικού προϋπολογισμού για τα εν λόγω έργα):

- ESECA: έργο για ευρωπαϊκές ΜΜΕ στους τομείς της **ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και των έξυπνων δικτύων**, με σκοπό να τις βοηθήσει να αναπτύξουν μια κοινή στρατηγική διεθνοποίησης με κοινούς στόχους για την υποσαχάρια Αφρική·
- ICBuild: έργο ενίσχυσης της διεθνοποίησης για την **κυκλικότητα στο δομημένο περιβάλλον**·
- EU Water4i SD: η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία σχετικά με την έξυπνη χρήση των **υδάτων** για την προώθηση της διεθνούς βιώσιμης ανάπτυξης.

Επιπλέον, τα ακόλουθα έργα αφορούν επίσης θέματα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή:

- REC-N-COMP: τα ευρωπαϊκά **σύνθετα υλικά που προέρχονται από ανακύκλωση** και οι ευρωπαϊκές **τεχνολογίες επεξεργασίας των προϊόντων στο τέλος του κύκλου ζωής τους** αποκτούν διεθνή χαρακτήρα·
- H2Global: έργο που επικεντρώνεται στην καθιέρωση της Ευρώπης ως παγκόσμιου τεχνολογικού και βιομηχανικού ηγέτη στην **οικονομία του πράσινου υδρογόνου**·
- AEWEN: έργο για τη δημιουργία δικτύου **Αφρικής-ΕΕ για τα ύδατα και την ενέργεια**.

Περισσότερες πληροφορίες για όλα αυτά τα έργα διατίθενται στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα συνεργασίας των συνεργατικών σχηματισμών⁴⁶.

Η **ψηφιακή πλατφόρμα για το δίκτυο δημόσιων αγοραστών**, η οποία υποστηρίζεται από τον προϋπολογισμό του 2020, τέθηκε σε λειτουργία τον Απρίλιο του 2023. Η πλατφόρμα αυτή στηρίζει τη συνεργασία 10 ομάδων «μεγάλων αγοραστών» για την ανάπτυξη κοινής συλλογής πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες ανάγκες προμηθειών (συμπεριλαμβανομένων των ηλιακών συλλεκτών). Εκτιμάται ότι το 40 % (400 000 EUR) του προϋπολογισμού του έργου (1 000 000 EUR) προορίζεται για δράση για το κλίμα.

Η **μελέτη σχετικά με τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης** κάλυπτε επίσης την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που έλαβαν οι εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης για την αύξηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητάς τους (μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, ανακύκλωση κ.λπ.) και των κύριων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν στον τομέα αυτόν.

2. Συμβολή στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης

Πολλά έργα του προγράμματος COSME συμβάλλουν στην επίτευξη πολλαπλών στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Για παράδειγμα:

Το εργαλείο «**Πρωτοβουλίες για ένα δομημένο περιβάλλον**» αναπτύχθηκε για να στηρίζει τη μετάβαση του κατασκευαστικού τομέα στη βιωσιμότητα, καθώς και ένα δομημένο περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς. Χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των εθνικών μεταρρυθμίσεων και των προγραμμάτων δημόσιων επενδύσεων που σχετίζονται με κατασκευές και υλοποιούνται από τις χώρες της ΕΕ-27 στο

⁴⁶ <https://profile.clustercollaboration.eu>.

πλαίσιο των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Το έργο αυτό συμβάλλει στην επίτευξη του ΣΒΑ 1 (οικονομικά προσιτή στέγαση), του ΣΒΑ 3 (ποιοτικό δομημένο περιβάλλον), του ΣΒΑ 5 (ανάπτυξη δεξιοτήτων), του ΣΒΑ 7 (σύνδεση με το κύμα ανακαινίσεων και άλλες πρωτοβουλίες), των ΣΒΑ 8 και 9 (ανταγωνιστικότητα, καινοτομία, παραγωγικότητα και βιωσιμότητα του κατασκευαστικού κλάδου της ΕΕ), των ΣΒΑ 11 και 15 (δομημένο περιβάλλον), του ΣΒΑ 13 (ενεργειακή απόδοση) και του ΣΒΑ 16 (θεσμικές μεταρρυθμίσεις).

Ο πίνακας αποτελεσμάτων για την ανταγωνιστικότητα της κλιματικά ουδέτερης ευρωπαϊκής βιομηχανίας (CIndECS), ο οποίος περιγράφεται στην ενότητα κατωτέρω σχετικά με τον ΣΒΑ 13, συμβάλλει επίσης στην επίτευξη του ΣΒΑ 7 (οικονομικά προσιτή και καθαρή ενέργεια) με την αξιολόγηση λύσεων καθαρής ενέργειας και του ΣΒΑ 9 (βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές) με την εστίαση στη βελτίωση της ανθεκτικότητας των υποδομών, καθώς και σε αναδυόμενες και καινοτόμες λύσεις, και την αξιολόγηση αναδυόμενων κλιματικά ουδέτερων λύσεων για διάφορα βιομηχανικά οικοσυστήματα.

ΣΒΑ 8 (αξιοπρεπής εργασία και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη)

Στα σχετικά μέτρα περιλαμβάνονται οι υπηρεσίες που παρέχει το δίκτυο «Enterprise Europe Network» για να βοηθήσει τις ΜΜΕ να επιτύχουν βιώσιμη ανάπτυξη, οι διάφορες δράσεις για τη στήριξη των **συνεργατικών σχηματισμών** και οι **ευρωπαϊκές αποστολές κοινωνικής οικονομίας** (ένας τομέας εστίασης των αποστολών αυτών ήταν τα τοπικά ή περιφερειακά μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας).

ΣΒΑ 9 (βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανία, καινοτομία και ανθεκτικές υποδομές)

Το δίκτυο «Enterprise Europe Network» στήριξε τις ΜΜΕ στη μετάβασή τους σε κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα και στη χρήση πιο πράσινων και ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών. Το δίκτυο σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο στην πορεία του προς τη δημιουργία ολοκληρωμένων υπηρεσιών βιωσιμότητας στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το νέο δίκτυο από το 2022⁴⁷.

Ο ΣΒΑ 9 υποστηρίχθηκε επίσης μέσω διαφόρων μέτρων για τους συνεργατικούς σχηματισμούς. Για παράδειγμα, το έργο **EVOLUTE**, στο πλαίσιο του **ευρωπαϊκού προγράμματος αριστείας συνεργατικών σχηματισμών**, βοηθά τους συνεργατικούς σχηματισμούς της αυτοκινητοβιομηχανίας και της βιομηχανίας χερσαίων μηχανημάτων να δώσουν ώθηση στις επιδόσεις τους, ενισχύοντας τις δεξιότητες και εμβαθύνοντας την τεχνογνωσία έξι συνεργατικών σχηματισμών στην Ευρώπη. Το έργο αυτό στηρίζει επίσης την εφαρμογή του προγράμματος «ClusterXChange» για τη διευκόλυνση της διεθνούς, τομεακής και διατομεακής συνεργασίας μεταξύ συνεργατικών σχηματισμών, ΜΜΕ και μεγάλων οργανισμών. Αυτό βοηθά τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους να προετοιμαστούν για μελλοντικές προκλήσεις και συμβάλλει στην **προώθηση της καινοτομίας για προϊόντα και υπηρεσίες παγκόσμιας εμβέλειας**.

⁴⁷ Αυτό οδήγησε στη δημιουργία συμβούλων βιωσιμότητας του EEN από το 2022. Από τις αρχές του 2022 η αξιολόγηση των ΜΜΕ που είναι πελάτες του δικτύου EEN (το σημείο εκκίνησης για τον καθορισμό των υπηρεσιών που χρειάζεται μια ΜΜΕ) καλύπτει πλήρως το σύνολο των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών πτυχών. Η βιωσιμότητα ενσωματώνεται σε όλες τις υπηρεσίες του δικτύου EEN, συμπεριλαμβανομένων της καινοτομίας και της πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Αυτές οι νέες υπηρεσίες του δικτύου EEN καλύπτουν διάφορους τομείς, όπως η διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων, η χρήση καθαρής ενέργειας, η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των εργαζομένων, η υγιεινή και η ασφάλεια.

Τα έργα για **στρατηγικές συμμαχίες για την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών από τις ΜΜΕ με σκοπό την οικονομική ανάκαμψη** επικεντρώθηκαν επίσης στην παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ για την εφαρμογή της τεχνολογικής καινοτομίας. Το έργο «**ReStartSMEs**», το οποίο υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης, βοήθησε τις μεταποιητικές ΜΜΕ να προσαρμοστούν στις αξιακές αλυσίδες και στη νέα ζήτηση που προκλήθηκαν από την COVID-19.

ΣΒΑ 12 (πρότυπα βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής)

Το έργο **WORTH** για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα διαμόρφωσης του τρόπου ζωής συμβάλλει στην επίτευξη του ΣΒΑ 12. Η δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για συμπράξεις ΜΜΕ επικεντρώθηκε στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, μεταξύ άλλων: στην κυκλική οικονομία, την αποδοτική χρήση της ενέργειας και των πόρων, τη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση· στην κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική ένταξη· και στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα. Για παράδειγμα, η συλλογή-κάψουλα της εταιρείας Framiore αποσκοπεί στην αύξηση της διάρκειας ζωής των γυναικείων ενδυμάτων, προσφέροντας ενδύματα υψηλής ποιότητας τα οποία δεν επηρεάζονται από τις αλλαγές στη μόδα, με χαρακτηριστικά που παρέχουν τη δυνατότητα εξατομίκευσης και προσαρμογής των ενδυμάτων, καθώς και ένα πρόγραμμα επιδιόρθωσης και επιβράβευσης της ανακύκλωσης⁴⁸

Ορισμένα από τα υπό εξέλιξη έργα στον τομέα του τουρισμού στηρίζουν επίσης στόχους για τη βιωσιμότητα και το κλίμα, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, του έργου «**TourINN-act**»⁴⁹.

Τα έργα διεθνοποίησης των συνεργατικών σχηματισμών καλύπτουν επίσης τα πρότυπα βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της κατανάλωσης ενέργειας και υδάτων, των έξυπνων λύσεων για τα ύδατα, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και των έξυπνων δικτύων.

ΣΒΑ 13 (δράση για το κλίμα)

Ένα σχετικό μέτρο είναι η ανάπτυξη **πίνακα αποτελεσμάτων για την ανταγωνιστικότητα της κλιματικά ουδέτερης ευρωπαϊκής βιομηχανίας (CIndECS)** με σκοπό την αξιολόγηση της ανταγωνιστικής θέσης της ΕΕ όσον αφορά 28 κλιματικά ουδέτερες λύσεις. Το έργο αυτό εντοπίζει τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες κάθε λύσης με βάση 10 ειδικά κριτήρια. Με τα αποτελέσματα θα υποστηριχθούν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο για την ανάπτυξη πιο στοχευμένων δράσεων στήριξης. Η συνολική χρηματοδότηση της ΕΕ για τη δράση αυτή (**430 000 EUR**) προορίζεται εξ ολοκλήρου για κλιματικούς στόχους. Τα αποτελέσματα του έργου έχουν ήδη συνεισφέρει και αναφέρονται στα ακόλουθα έγγραφα πολιτικής:

- Πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών [COM(2023) 161, SWD(2023) 68 final] *Αξιολόγηση των επενδυτικών αναγκών και διαθεσιμότητα χρηματοδότησης για την ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας της ΕΕ για τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών*, σ. 55, 74, 76, 103·

⁴⁸ https://worth-partnership.ec.europa.eu/projects/framiore-capsule-collection_el

⁴⁹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/31059643/101038173/COSME>

- Πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών [COM(2023) 161, SWD(2023) 68, σ. 10].
- Εκδόσεις του 2021 και του 2022 της έκθεσης προόδου όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των τεχνολογιών καθαρής ενέργειας [COM(2021) 952 final] —και συνοδευτικά έγγραφα— και [COM(2022) 643 final].
- Ο πίνακας **CIndECS** τροφοδότησε επίσης πολυάριθμες εκθέσεις του Παρατηρητηρίου Τεχνολογιών Καθαρής Ενέργειας (https://setis.ec.europa.eu/publications/clean-energy-technology-observatory-ceto/ceto-reports-2022_el). Η τελική έκθεση θα υποβληθεί τον Σεπτέμβριο του 2023.

Το δίκτυο EEN, το έργο WORTH και οι πρωτοβουλίες για ένα δομημένο περιβάλλον συμβάλλουν επίσης στην επίτευξη του ΣΒΑ 13 (βλ. επίσης τον τίτλο «δράση για το κλίμα» ανωτέρω).

Κοινωνική διάσταση των ΣΒΑ

Ορισμένες δράσεις και έργα του προγράμματος COSME περιλαμβάνουν μια **κοινωνική διάσταση** (μέτρα κοινωνικής οικονομίας και μέτρα για γυναίκες επιχειρηματίες και άλλες ειδικές ομάδες επιχειρηματιών). Άλλα έργα και δράσεις του προγράμματος COSME έχουν κοινωνική διάσταση ενσωματωμένη στους ευρύτερους οικείους στόχους βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας (π.χ. ορισμένα από τα έργα στον τομέα του τουρισμού και το έργο WORTH που αναφέρονται ανωτέρω). Η πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για συμπράξεις MME στο πλαίσιο του έργου **WORTH** ευθυγραμμίστηκε με το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους. Το έργο συνέβαλε στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης με την αύξηση της ευαισθητοποίησης και/ή την ανάπτυξη λύσεων που συνεισφέρουν στη δημιουργία πιο όμορφου, βιώσιμου και συμπεριληπτικού περιβάλλοντος διαβίωσης. Αρκετά έργα συνεργατικών σχηματισμών επικεντρώνονται σε κοινωνικούς στόχους· σε αυτά περιλαμβάνεται το έργο **EXCELIVING, στο πλαίσιο του προγράμματος αριστείας των συνεργατικών σχηματισμών, το οποίο επικεντρώνεται σε ένα έξυπνο, υγιές, φιλικό προς όλες τις ηλικίες και βιώσιμο περιβάλλον διαβίωσης**. Το έργο βοηθά τους συνεργατικούς σχηματισμούς που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς να επανεξετάσουν τη στρατηγική τους και να αναπτύξουν νέες υπηρεσίες και παρέχει μελέτες, επισκέψεις, διαδικτυακά σεμινάρια και δραστηριότητες ανάπτυξης επαφών, με επίκεντρο τους εν λόγω τομείς.

3. Συμβολή στην επίτευξη των ψηφιακών στόχων

Αρκετές δράσεις στηρίζουν την ψηφιοποίηση σε συνδυασμό με άλλους στόχους. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι δράσεις των συνεργατικών σχηματισμών και η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για ψηφιοποίηση, καινοτομία και νέες τεχνολογίες στον τομέα του τουρισμού μέσω της διακρατικής συνεργασίας και της ανάπτυξης ικανοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτών των προσκλήσεων, υπήρχαν ορισμένα μεμονωμένα έργα που αφορούσαν ειδικότερα την ψηφιοποίηση. Για παράδειγμα, το έργο **DigiTOUR της ΕΕ στον τομέα του τουρισμού** στηρίζει ευρωπαϊκές τουριστικές MME που υστερούν στην ψηφιακή τους μετάβαση και ενισχύει τη συνεργασία στο τουριστικό οικοσύστημα για την ανάπτυξη νέων, καινοτόμων και έξυπνων τουριστικών λύσεων, προϊόντων, υπηρεσιών, δεξιοτήτων και νέων επιχειρηματικών μοντέλων, μέσω της χρήσης **της τεχνητής νοημοσύνης, του διαδικτύου των πραγμάτων, της εικονικής πραγματικότητας, της επαυξημένης πραγματικότητας**

και των μαζικών δεδομένων. Το μέγιστο ποσό επιχορήγησης για το έργο αυτό ανέρχεται σε 999 963 EUR. Στο έργο συμμετέχουν εννέα οργανώσεις εταιρών από πέντε χώρες (Γερμανία, Ιταλία, Κροατία, Σερβία και Σλοβενία).

Ένα άλλο παράδειγμα είναι το έργο **EURO-EMOTUR** στον τομέα του τουρισμού. Το έργο δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις τεχνικές νευρομάρκετινγκ για την ενίσχυση της φήμης των ΜΜΕ στα ψηφιακά μέσα και των επιδόσεών τους και για την αύξηση των βασικών τους δεικτών επιδόσεων τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Στο υπό εξέλιξη έργο, το οποίο έχει μέγιστο ποσό επιχορήγησης από την ΕΕ ύψους 563 236 EUR, συμμετέχουν έξι εταιρείες σε πέντε χώρες (Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία και Φινλανδία).

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του **δικτύου δημόσιων αγοραστών** (σύμβαση παροχής υπηρεσιών), μία από τις 10 ομάδες «μεγάλων αγοραστών» που υποστηρίζονται από την **ψηφιακή πλατφόρμα** ασχολείται με την τεχνητή νοημοσύνη. Η πλατφόρμα αυτή βοηθά τους αγοραστές του δημόσιου τομέα να αναπτύξουν κοινή συλλογή πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες ανάγκες προμηθειών στον εν λόγω τομέα και να εργαστούν για κοινές δηλώσεις ζήτησης.

Το έργο αριστείας συνεργατικών σχηματισμών EPIX αποσκοπεί στην ενίσχυση της αριστείας των συνεργατικών σχηματισμών που ασχολούνται με έξυπνες πόλεις. Ένα άλλο έργο αριστείας συνεργατικών σχηματισμών, το MEDIC NEST, αποβλέπει στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μετασυνεργατικού σχηματισμού στον τομέα της ιατρικής ακριβείας. Το έργο περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα «ClusterXChange» για την τόνωση της γόνιμης αλληλεπίδρασης και της ανταλλαγής εμπειριών σχετικά με τις ψηφιακές τεχνολογίες. Υπάρχουν επίσης έργα συνεργατικών σχηματισμών που επικεντρώνονται στην ψηφιοποίηση σε τομείς όπως τα αγροδιατροφικά προϊόντα (έργο AgriFoodX5.0), η μόδα (έργο CLOTH) η αυτοκινητοβιομηχανία και τα μηχανήματα γης (έργο EVOLUTE)⁵⁰.

4. Συμβολή στην επίτευξη των στόχων ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου

Μολονότι στη νομική βάση του προγράμματος COSME δεν προβλέπεται συγκεκριμένος στόχος/σκοπός που να αφορά το φύλο, η διάσταση αυτή λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις δράσεις.

Όσον αφορά τους μηχανισμούς EFG και το LGF, η διάσταση του φύλου παρακολουθείται στις αναλύσεις που δημοσιεύει ανά διετία το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Η τελευταία ανάλυση του 2020 καταδεικνύει ότι από το 2019:

- σχεδόν 2 στις 10 ΜΜΕ που λαμβάνουν στήριξη μετοχικού κεφαλαίου μέσω του μηχανισμού EFG του προγράμματος COSME έχουν τουλάχιστον μία γυναίκα σε εκτελεστική θέση·
- σχεδόν 4 στις 10 ΜΜΕ που έλαβαν δανειακή χρηματοδοτική στήριξη μέσω του μηχανισμού LGF του προγράμματος COSME έχουν γυναίκα διευθύνουσα σύμβουλο, γενική διευθύντρια ή διευθύντρια εταιρείας.

⁵⁰Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα έργα αυτά διατίθενται στη διεύθυνση:

<https://clustercollaboration.eu/>.

Μία από τις δράσεις του προγράμματος COSME ήταν εξ ολοκλήρου αφιερωμένη στην ενίσχυση των ψηφιακών και επιχειρηματικών ικανοτήτων των κοριτσιών και των γυναικών (ESTEAM). Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο σημείο 2.4 ανωτέρω.

Το 57 % των συντονιστών του δικτύου EEN αποτελούν γυναίκες και το 43 % άνδρες. Το δίκτυο EEN διαθέτει επίσης ειδική ομάδα που υποστηρίζει τις γυναίκες επιχειρηματίες και παρέχει υπηρεσίες συμπράξεων και συμβουλευτικές υπηρεσίες ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους.

Το πρόγραμμα COSME δημιούργησε επίσης ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις σε τομείς όπως η μόδα και η κοινωνική οικονομία, οι οποίοι είναι γνωστό ότι προσελκύουν υψηλό ποσοστό γυναικών επιχειρηματιών.